

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**SOTILASRIKOSTEN ESITUTKINNAN OPETUKSEN HAASTEET JA
KEHITTÄMINEN KADETTIEN OIKEUDENHOIDON KOULUTUKSESSA.**

Pro Gradu tutkielma

Kadetti

Vesa Kynsijärvi

Kadettikurssi 92

Johtamisen ja Sotilaspedagogiikan

Laitos

Maaliskuu 2009

<p>Kurssi</p> <p>92. kadettikurssi.</p>	<p>Linja</p> <p>Tiedustelu- ja liikuntalinja</p>
<p>Tekijä</p> <p>Kadetti Vesa Kynsijärvi</p>	
<p>Tutkielman nimi</p> <p>Sotilasrikosten esitutkinnan opetuksen haasteet ja kehittäminen kadettien oikeudenhoidon koulutuksessa.</p>	
<p>Oppiaine, johon työ liittyy</p> <p>Johtaminen</p>	<p>Säilytyspaikka</p> <p>Kurssikirjasto (MPKK:n kirjasto)</p>
<p>Aika</p> <p>Maaliskuu 2009</p>	<p>Tekstisivuja 56 Liitesivuja 15</p>
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Hallituksen esityksessä (HE 100 / 2000) Eduskunnalle laeiksi sotilasoikeudenkäyntilain, yleisistä syyttäjäistä annetun lain 9 §:n ja kurinpitolain todetaan, että puolustusvoimien esitutkinnan taso on ollut vaihteleva ja usein vaatimaton.</p> <p>Eduskunnan oikeusasiamies on usein todennut esitutkinnan tason puolustusvoimissa varsin vaatimattomaksi (mm EOA 512/4/90). Tarkastuksissa on usein kiinnitetty huomiota myös sotilasrikosten esitutkinnoissa tapahtuneisiin puutteisiin ja laiminlyönteihin.</p>	

Lisäksi puolustusvoimien esitutkintojen laatuun ja oikeudesta itsenäiseen esitutkintaan, pakkokeinojen käyttöön ja seuraamuksen määräämiseen on keskusteltu julkisuudessa eri tiedotusvälineissä.

Tutkielman aihe on: Sotilasrikosten esitutkinnan opetuksen haasteet ja kehittäminen kadettien oikeushoidon koulutuksessa.

Tutkimusongelmana on: Miten kadeteille annettavaa esitutkintakoulutusta tulisi kehittää?

Tutkimusmenetelmänä on käytetty pääosin dokumenttianalyysiä täydennettynä kyselyllä esitutkinnan opetustilaisuuteen osallistuneille puolustusvoimien kantahenkilökuntaan kuuluville opiskelijoille, sekä uusimuotoisen upseerikoulutuksen mukaiselle 93. kadettikurssille.

Tutkimusaineistona ovat julkiset asiakirjat, opintomateriaalit ja kysely. Perusteena on luoda yleiskuva puolustusvoimien joukko-osastoissa suoritettavien esitutkintojen tasosta tutkijoiden ja kurinpitoesimiesten näkökulmasta. Tutkimusta lähestytään johtamisen näkökulmasta.

Tutkimuksessa ilmeni, että puolustusvoimissa annettava esitutkintakoulutus kadettien oikeushoidon opetuksessa on tyydyttävällä tasolla. Perusteet osataan mutta varsinkin vaativimpien esitutkintojen osalta on selviä puutteita. Koulutuksen tuntimääriä, opetuksen sisältöä ja ajankohtaa tulisi tarkastella kriittisesti. Lisäksi jo virassa olevien sotilaiden esitutkintakoulutusta tulisi lisätä, sekä yhteistyötä koulutuksen osalta muiden viranomaisten kanssa tulisi harkita resurssien puitteissa.

AVAINSANAT

Sotilasrikokset, esitutkinta, kurinpitoesimies, oikeushoito, koulutus

SOTILASRIKOSTEN ESITUTKINNAN OPETUKSEN HAASTEET JA KEHITTÄMINEN KADETTIEN OIKEUDENHOIDON KOULUTUKSESSA.

1. JOHDANTO	6
1.1 Aihealueen esittely	6
1.2 Perusidea ja pyrkimykset	7
1.3 Kehittämistehtävä ja tutkimusongelmat ja tavoitteet	7
1.4 Käytetyt menetelmät	8
2. TEORIITTINEN TAUSTA	8
2.1 Sotilasjohtaminen	8
2.2 Taustateoria	12
2.3 Tutkimusmenetelmä	13
3. MÄÄRITELMÄT	16
3.1 Sotilasrikokset	16
3.2 Esitutkinta	18
3.3 Kurinpitoesimies	21
3.4 Tutkija	22
4. BOLOGNA PROSESSI	24
4.1 Upseerin koulutusohjelman tutkintorakennemuutos	24
4.2 Oikeudenhoidon koulutus sotatieteiden kandidaatin tutkinnossa	26
4.3 Oikeudenhoidon koulutus sotatieteiden maisterin tutkinnossa	31
5. MUU OIKEUDENHOIDON KOULUTUS	34
5.1 Oikeudellisen osaston esitutkinnan opetustilaisuus	34
5.2 Oikeusupseerien koulutuspäivät	36
5.3 Muu esitutkintakoulutus	37
5.4 Yleistä	37
6. POLIISIN ESITUTKINTAOHJEISTUS JA -KOULUTUS	40
7. RAJAVARTIOLAITOKSEN ESITUTKINTAOHJEISTUS JA – KOULUTUS	43

8. POHDINTA	47
8.1 Johtopäätökset	47
8.2 Toimenpidesuositukset	49
8.3 Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu	53
8.4 Tutkimuksen yleistettävyys	54
8.5 Jatkotutkimuksen kohteet	55
9. LÄHDELUETTELO	57
10. LYHENNELUETTELO	60
11. LIITELUETTELO	61

1. JOHDANTO

1.1 Aihealueen esittely

Hallituksen esityksessä (HE 100 / 2000) Eduskunnalle laeiksi sotilasoikeudenkäyntilain, yleisistä syyttäjistä annetun lain 9 §:n ja kurinpitolain muuttamisesta yleisperusteluissa kohdassa ”Sotilasoikeudenhoidon erityispiirteitä” todetaan, että puolustusvoimien esitutkinnan taso on ollut vaihteleva ja usein vaatimaton. Tämä koskee erityisesti tutkimuksia joukko-osastoissa, joissa ei ole päätoimisia, perusteellisesti koulutettuja tutkijoita, minkä vuoksi osa oikeuteen tulleista sotilasrikosjutuista on edellyttänyt syyttäjän teettämiä lisäselvityksiä.

Eduskunnan oikeusasiamies on usein eri yhteyksissä todennut esitutkinnan tason puolustusvoimissa varsin vaatimattomaksi. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen varuskuntatarkastusten yhteydessä tarkistetaan yleensä myös kurinpitoasiakirjat. Tarkastuksissa on usein kiinnitetty huomiota myös sotilasrikosten esitutkinnoissa tapahtuneisiin puutteisiin ja laiminlyönteihin, sekä esitutkintojen osalta että varsinaisten kurinpitoasiakirjojen osalta.

Sotatieteiden kandidaatin tutkielmassani tarkoituksena oli pyrkiä määrittelemään joukko-osastoissa suoritettavien esitutkintojen peruskäsitteet, esitutkintojen laatu ja siihen vaikuttavat tekijät, sekä mahdolliset puutteet esitutkintoja suorittavien henkilökuntaan kuuluvien perus- ja jatkokoulutuksessa.

Sotatieteiden kandidaatin tutkielmani tulosten valossa sotilasrikosten esitutkintaa leimaa niiden hieman poikkeuksellinen luonne verrattuna useimpiin muihin esitutkintoja suorittaviin viranomaisiin. Puolustusvoimista puhuttaessa kurin ja järjestyksen merkitys korostuu huomattavasti. Näin ollen esitutkintojen suorittamisen tulee olla nopeaa ja tehokasta.

Pääosa esitutkintoja suorittavista henkilöistä on normaaleissa sotilasvirassa palvelevia virkamiehiä, joiden pääasiallinen virkatehtävä on puolustusvoimien lakisäätteisten tehtävien huolehtiminen mm. varusmiesten kouluttajina. Päätyönään tutkijoina toimivia henkilöitä on huomattavan vähän suhteessa esitutkintojen määrään. Näin ollen tutkijoiden taso on pääsääntöisesti väistämättä muita viranomaisia heikompi, vaikkakin valtaosa normaaleista joukko-osastoissa suoritettavista esitutkinnoista on hyvin rutiiniluonteisia.

1.2 Perusidea ja pyrkimykset

Pro gradu-tutkielmassani pyrin vertaamaan esitutkintoja suorittavien henkilöiden koulusta ja esitutkinnan tasoa muun muassa puolustusvoimien, poliisin ja rajavartiolaitoksen välillä, miten kadettien oikeudenhoidon koulutusta yleensäkin tulisi kehittää, sekä johtopäätöksissä pyrkiä tuomaan esille mahdollisia parannusesityksiä.

Myös muiden viromaisten tekemiin esitutkintoihin on aika ajoin kohdistunut kritiikkiä. Poliisin ja rajavartiolaitoksen antama tutkijakoulutus on huomattavasti mittavampaa ja perusteellisempaa. Tosin on syytä muistaa että puolustusvoimien esitutkinnoista valtaosa on kuitenkin luonteeltaan hyvin yksinkertaisia ja selviä, eikä niiden tutkintaan käytetä aikaa ja resursseja samassa suhteessa.

1.3 Kehittämistehtävä ja tutkimusongelmat ja tavoitteet

Tässä tutkimuksessa pyritään selvittämään muiden esitutkintoja suorittavien viranomaisten antama esitutkintakoulutus ja ohjeistus, sekä niistä saatujen hyvien havaintojen pohtiminen siirrettäväksi puolustusvoimien ja kadettien oikeudenhoidon opetukseen.

Tutkimuksen pääkysymyksenä on:

Miten kadeteille annettavaa esitutkintakoulutusta tulisi kehittää?

Alakysymyksinä on

1. Mitä havaintoja ja ongelmia joukko-osastoissa on havaittu?
2. Miten esitutkintakoulutus on järjestetty poliisissa ja rajavartiolaitoksessa?
3. Mitä ongelmia ko. viranomaiset ovat havainneet omassa koulutuksessaan?
4. Mitä hyväksi ja toimiviksi havaittuja toimintatapamalleja tulisi harkita siirrettäväksi pv:n koulutukseen?
5. Mikä on Bologna prosessin vaikutus kadettien oikeudenhoidon koulutukseen?

1.4 Käytetyt menetelmät

Tutkimusmenetelmänä on käytetty pääosin dokumenttianalyysiä täydennettynä kyselyllä esitutkinnan opetustilaisuuteen osallistuneille opiskelijoille. Dokumenttianalyysi on hyvä vaihtoehto tutkimusmenetelmäksi, kun aineiston kerääminen esimerkiksi kyselyin tai haastatteluin on lähes mahdotonta toteuttaa. Dokumenteiksi voidaan lukea kuuluviksi kaikki tutkittavasta ilmiöstä kirjoitettu, puhuttu tai kuvattu materiaali, jopa esineistö. Yleensä mm. historian asioita on tutkittu dokumenttianalyysin avulla.¹

Lähteet voidaan jakaa kahteen ryhmään, alkuperäis- ja toisen käden lähteisiin. Alkuperäislähde on peräisin henkilöltä tai taholta, joka lähteen on jollain tapaa tuottanut ja toisen käden lähde toistaa alkuperäistä lähdetä. Alkuperäislähteestä voidaan helpommin todeta autenttisuus, mutta toisen käden lähteiden kanssa täytyy lähdekritiikin kanssa olla tarkkana. Tieto kun voi kulkea hyvinkin monen välikäden kautta.²

2. TEOREETTINEN TAUSTA

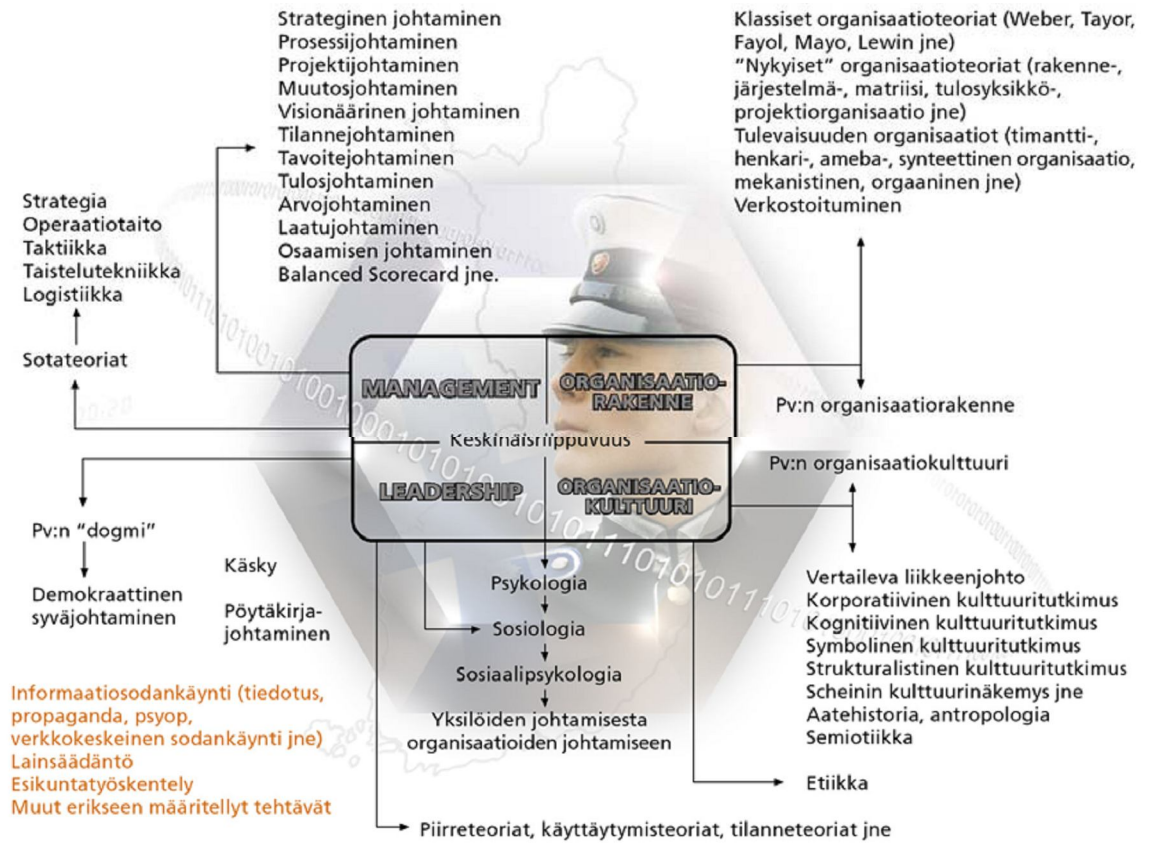
2.1 Sotilasjohtaminen

Tutkimuksen taustalla vaikuttaneet johtamisen tieteenalan käsitykset ovat vaikuttaneet viitekehykseen ja näkökulman valintaan. Työ kuuluu johtamisen tutkimuksen alaan.

Johtaminen on sotatieteisiin kuuluva tieteenala, jonka kokonaisuuteen kuuluvat johtaminen, johtajuus, organisaatorakenne ja organisaatiokulttuuri, sekä näiden keskinäisvaikutus.

¹ Anttila, Pirkko, "Tutkimisen taito ja tiedon hankinta", saatavilla WWW-muodossa <URL: <http://www.metodix.com/showres.dll/fi/index>>

² sama

Johtajuus koskee nelikentässä ihmisten johtamista. Johtajuuden käsitteen määrittely on kuitenkin ongelmallista. Tässä nojataan puolustusvoimien johtajuuskoulutuksen näkökulmasta keskeiseen tutkimussuuntaukseen eli johtamisen uuden paradigman piirissä syntyneeseen määrittelyyn, jonka mukaan johtajuudesta voidaan puhua silloin, kun tiettyjen motiivien ja tavoitteiden pohjalta otetaan käyttöön organisatorisia, poliittisia, psykologisia ja muita resursseja siten, että alaiset sitoutuvat yhteisiin tavoitteisiin. Tämän ajattelun lähtökohdaksi on se, että johtaja ottaa aktiivisesti huomioon alaisten tarpeet. Tällaisen johtajuuden edellytyksenä on todellinen vuorovaikutus johtajan ja johdettavan välillä.³

³ Johtamisen laitoksen sotatieteellisten perustutkimusten pedagoginen käsikirjoitus 2008, MPKK, s. 8

Organisaatiokulttuuri näkyy ihmisten perusoletuksia, asenteita, arvoja tai mielipiteitä ilmentävänä toimintatapana ja käyttäytymisenä. Organisaatiossa ei kuitenkaan välttämättä toimita julistettujen arvojen ja päämäärien mukaisesti, sillä toimintaa ohjaa kulttuurin ydin, pohjimmaiset perusoletukset. Nämä oletukset ovat usein tiedostamattomia tai itsestään selviä uskomuksia, käsityksiä, ajatuksia ja tunteita. Organisaation toimintaan vaikutetaan myös esimiesten johtamistavoilla ja käytännöillä.⁴

Johtaminen eli asioita koskeva päätöksenteko ja johtamisen prosessin saaminen sisältyy kaikilta viranomais-(sotilas)johtajilta edellytettävään ja vaadittavaan ammattitaitoon. Johtaminen sisältää prosessina ja vaiheittain kuvattuna muun muassa seuraavat osa-alueet (sotilastoiminnassa vakiintuneen peräkkäisen prosessin kuvauksen mukaisesti):⁵

- 1) tilanteen seurannan,
- 2) toimintaympäristön ja tilanteen arvioinnin,
- 3) keinovalikoimaa ja ratkaisuvaihtoehtoja koskevat päätökset,
- 4) alakohtaisen suunnittelun,
- 5) suunnitelmien toimeenpanon sekä toiminnan ohjauksen ja valvonnan.
- 6) Kokonaisprosessi on syklinen, jossa ohjaus ja valvontavaihe muodostavat kytkennän tilanteen seurantaan.⁶

Esitetyssä mallissa päätöksenteko ja tahdonilmaukset etenevät hierarkkisesti ylhäältä alas ilman välissä annettavia kontroleja tai vuorovaikutusta. Tähän malliin ei sisälly rinnakkaisten prosessien kuvausta ja se on siis sekä kaavamainen että todellisuutta yksinkertaistava. Huolimatta prosessin kuvauksesta tai soveltamiseen liittyvistä yksityiskohdista prosessin hallitseminen on asemoitavissa ammatillisen osaamisen ydintietämykseen.⁷

⁴ Johtamisen laitoksen sotatieteellisten perustutkintojen pedagoginen käsikirjoitus 2008, MPKK, s. 8

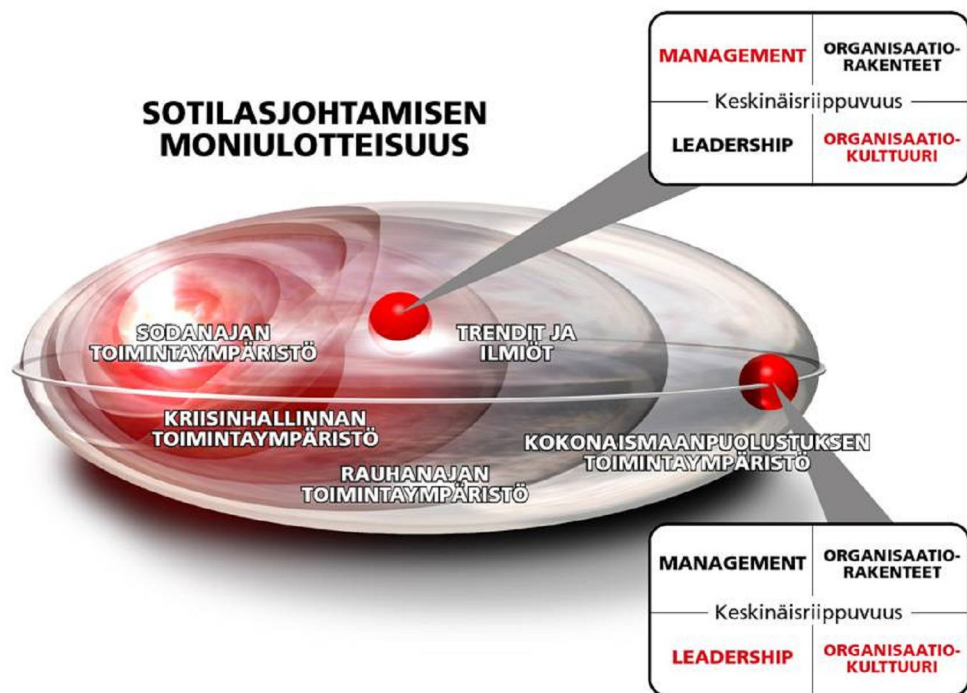
⁵ Johtamisen laitoksen sotatieteellisten perustutkintojen pedagoginen käsikirjoitus 2008, MPKK, s. 9

⁶ sama

⁷ sama

Organisaatorakenteella on välineellinen asema, jonka avulla määritellään työnjako, käskyvalta- ja yhteistoimintasuhteet. Kyseessä on siis sosiaalinen, taloudellinen ja tekninen ohjausjärjestelmä, jonka puitteissa järjestetään mm. päätöksentekoprosesseja, tehtävien jakoa, toimivalta- ja vastuusuhteita, materiaali- ja tietovirtoja. Organisaatio määrittää johtajien ja esimiesten aseman sekä ratkaisuvallan.⁸

Toimintaympäristössä tehtävä tieteellinen analyysi sidotaan ilmiöihin, jotka kuvaavat sodan tilaa. Ilmiöitä voivat olla muun muassa informaatioidankäynti ja informaatioyhteiskuntaan liittyvät uhkat sekä terrorismi. Toimintaympäristöstä tehty ilmiöiden analyysi vaikuttaa johtamisen nelikentän keskinäisriippuvuuden painottumiseen. Esimerkiksi kriisinhallinnan toimintaympäristössä informaatioidankäynnin ilmiön analyysi vaikuttaa johtamisen kokonaisuuden osa-alueiden keskinäiseen painottumiseen siten, että organisaatiokulttuurilla ja organisaatorakenteilla on painottuneempi merkitys itse johtamisen prosessille kuin esimerkiksi johtajuudella tai johtamisella. Toimintaympäristön ja siitä valittu analyysi muuttaa johtamisen kokonaisuuden eli nelikentän keskinäisriippuvuussuhteita.⁹

⁸ Johtamisen laitoksen sotatieteellisten perustutkintojen pedagoginen käsikirjoitus 2008, MPKK, s. 9

⁹ sama

Tämän ajattelutavan mukaan puolustusvoimien esitutkintakoulutusta voidaan tulkita osana toimintaympäristössä vaikuttavana asiana. Esitutkintakoulutus muodostaa suppeamman viitekehyksen, jonka mukaan koko oikeudenhoidon koulutusta lähestytään osana suurempaa kokonaisuutta.

2.2 Taustateoria

Tämän tutkimuksen taustateoria on luonteeltaan kriminaalipoliittinen. Kriminaalipoliittikka päätöksen tekona voidaan määritellä rikollisuuteen liittyvien yhteiskunnallisten päätöksentekojen kokonaisuudeksi. Määritelmä voi pitää varsinaisen rikosoikeuspolitiikan lisäksi sisällään ainakin suojaukseen ja rikostilaisuuksien minimointiin tähtäävän rikosten ennakkotorjunnan, sosiaalipoliitiikan ja koulutuspolitiikan. Onko kriminaalipoliitiikan määrittely toisiaan näin lavea? Kriminaalipoliitiikan normatiivinen luonne korostuu, jos otamme kriminaalipoliitiikan päämäärän lähtökohdaksi perusoikeudet. Tolvasen 2005 mukaan kriminaalipoliittikka pitäisikin määritellä siten, että se olisi a) kriminalisointien tarpeen hahmottamista lainsäädännön ja lainvalmistelun tasolla, b) seuraamusten lajeista ja laadusta päättämistä lainsäädännön tasolla, c) rankaisemisen vaihtoehtojen kartoittamista, d) rankaisemisen tarpeen punnintaa lainkäytön tasolla ja e) rankaisemisen perusoikeudellisten rajoitusten määrittelyä.¹⁰

Kriminaalipoliitiikan tutkimus tuottaa päätöksentekoa välittömästi palvelevaa tutkimustietoa. Kriminaalipoliittisen tutkimuksen ala tämä on silloin, kun halutaan puhua rinnakkaisesti rikosoikeudellisesta, kriminologisesta ja kriminaalipoliittisesta tutkimuksesta. Rikosoikeudellisen tutkimuksen olennaisena sisältönä olisi esittää voimassa olevan lain tulkintaa koskevia suosituksia.¹¹

¹⁰ Tolvanen Matti 2005 s. 126

¹¹ Tolvanen s. 127

Jos myös lainsoveltajaa pidetään kriminaalipoliittisena päätöksentekijänä, tästä seuraa luonnollisesti se johtopäätös, että lainoppikin on kriminaalipoliittista päätöksentekoa koskevaa tutkimusta, koska se antaa päätöksentekijälle päätöksenteossa tarvittavia suosituksia. Kriminaalipoliittinen tutkimus voidaan määritellä myös systemaattiseksi ja teoreettiseksi toiminnaksi, jonka tarkoituksena on osoittaa tarkoituksenmukaisia periaatteita kriminaalipoliittiselle päätöksenteolle. Tämä näkemys korostaa myös kriminaalipoliittisen päätöksenteon ja rikoslainopin kiinteää yhteyttä.¹²

Kriminaalipoliittisessa tutkimuksessa empiirinen tutkimustieto yhdistetään normatiiviseen rikosoikeuden järjestelmään. Empiirinen tieto antaa pohjan kriminaalipoliittisille argumenteille, joita käytetään perusteltaessa lain muuttamista. Lakeja ei kuitenkaan muuteta pelkän empiirisen tiedon perusteella, vaan kriminaalipoliittinen argumentaatio on monipuolisempaa ja siinä saatetaan jopa sivuuttaa kiistaton empiirinen tutkimustieto.¹³

2.3 Tutkimusmenetelmä

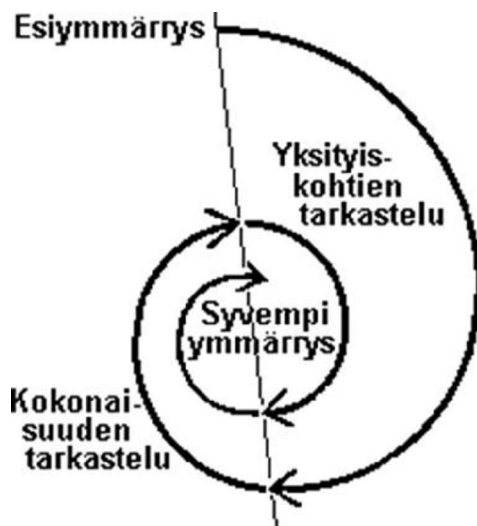
Tutkimus on luonteeltaan kuvaileva ja pohdiskeleva. Tutkimuksen filosofiaa voi kuvata hermeneuttiseksi, ja tutkimusote on kvalitatiivinen¹⁴. Hermeneuttisen tutkimuksen päämäärä on ymmärtää kohde syvemmin. Siinä tutkitaan asioita, joita voi pitää merkitysten kokonaisuutena, eli tässä oikeudenhoito, esitutkintakoulutus ja esitutkintaohjeistus. Perusteena lähestymistavan valinnalle on edellä mainittu aihealueen laajuus ja sen luonne.

¹² Tolvanen Matti 2005 s. 127

¹³ Tolvanen s. 127

¹⁴ Alasuutari, Pertti: Laadullinen tutkimus. 3. painos, Vastapaino, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2001

Modernin hermeneutiikan keskeiset ajatukset esittää Hans-Georg Gadamer pääteoksessaan ”Wahrheit und Methode” (1960)¹⁵. Gadamerin mukaan tutkijan on syytä tiedostaa omat arvostuksensa sekä myös traditio, tutkimusperinne, eli miten aikaisemmat tutkijat ja alan auktoriteetit ovat kohdetta tulkinneet. Tutkija siis tavallaan tulkitsee kohteen sanoman oman aikansa ja kulttuurinsa kielelle. Aikaisemmin on tulkittu hermeneutiikan nimen viittaavan ”jumalten viestin tuojaan” Hermekseen. Myöhemmin tämä on pyritty kumoamaan vedoten alkukielisten (kreik.) tekstien ja merkitysten tulkintaan. Gadamerin mukaan sanapari (hermeneutike tekhnē) tarkoittaa hermeneutiikkaa käytännöllisenä taitona (tekhne) tulkita, selittää ja ymmärtää. Tämän ajattelun mukaan ymmärtämisen taitoa tarvitaan aina, kun jonkin asian merkitys ei ole ilmeinen tai yksiselitteinen.¹⁶

Kuva 1: Hermeneuttinen spiraali

¹⁵ Niiniluoto, Ilkka: Johdatus tieteenfilosofiaan: Käsitteen- ja teorianmuodostus. Toinen painos. Kustannusosakeyhtiö Otava.

Helsinki 1984. s. 37–59

¹⁶ Nikander, Ismo (valikoinut ja suomentanut). Gadamer, Hans-Georg, Hermeneutiikka: Ymmärtäminen tieteissä ja filosofiassa, Vastapaino, Tampere, 2005.

Siinäkin tapauksessa, että taustatietojen puutteen vuoksi kohdetta ei pystytä mielekkäästi tarkastelemaan mistään ulkopuolisista näkökulmista, on aina mahdollista tarkastella sitä kahdelta kannalta: vuoroin (käsite)kokonaisuutena, vuoroin yksityiskohtina (osa-alueina). Vuorottelua jatketaan, kunnes uusia oivalluksia ei enää synny. Näkökulmaa vaihtamalla kohteen ymmärtäminen ensinnäkin laajenee, ja kun sen jälkeen palataan aikaisempaan näkökulmaan, myös siinä päästään entistä syvemmälle äsken saadun laajemman näkemyksen ansiosta.¹⁷

Gadamerin käsityksen mukaan humanistiset tieteet ovat ratkaisevasti eriluonteisia kuin luonnontieteet, joten niihin ei voida soveltaa samoja metodeja eikä niiltä voida odottaa samanlaista ja samanarvoista tietoa.¹⁸

Hermeneuttisen lähestymistavan valinta työssä perustuu nimenomaan näkökulmaan valintaan tutkimusongelmaa lähestyttäessä. Olen pyrkinyt lähestymään asiaa sekä peruskoulutuksessa olevan kadetin, oman kokemukseni ja ammattitaitoni kautta, sekä eri asiantuntijoiden mielipiteiden pohjalta. Näin olen pyrkinyt palaamaan uudelleen tukitusongelmaan erilaisista näkökulmista.

Hermeneuttisen spiraalin – mallin mukainen lähestymistapa on mielestäni perusteltua, koska työssä esille tulevia asioita voidaan tarkastella sekä yksittäisten osakokonaisuuksien kautta lopullista päämäärää sekä asian syvempää ymmärtämistä mietittäessä.

¹⁷ Huhtinen, Aki-Mauri (toim.): Sotilasjohtamisen tutkimuksen tieteenfilosofiset perusteet ja menetelmät. Johtamisen laitos,

Julkaisusarja 2, Artikkelikokoelmat N:o 9, Hakapaino Oy, 2002. s. 30–37

¹⁸ Nikander, Ismo (valikoinut ja suomentanut). Gadamer, Hans-Georg, Hermeneutiikka: Ymmärtäminen tieteissä ja filosofiassa, Vastapaino, Tampere, 2005.

3. MÄÄRITELMÄT

3.1 Sotilasrikokset

Sotilasoikeudenhoidon taustalla on puolustusvoimista annetun lain (402/1974) 2 §:ssä säädettyjen turvallisuustehtävien asianmukainen hoitaminen. Laajassa merkityksessä sotilasoikeudenhoito on myös osa yleistä puolustuspolitiikkaa. Tehtävistä selviytymisen yksi tärkeä edellytys on todetusti sotilasjoukkojen kurinalaisuus. Se mahdollistaa joukon tehokkaan johtamisen ja joukolle annettujen tehtävien suorittamisen. Kurin merkitys palvelusturvallisuudelle on kiistaton jo tavanomaisissa kasarmi- ja harjoitusolosuhteissa. Puolustusvoimien normaalin ajan koulutustavoitteisiin sisältyykin muun muassa asevelvollisten totuttaminen ja sopeuttaminen kurinalaisuuteen. Tavoitteena on tarkoituksenmukainen koulutusrakenne, joka toteutuu parhaiten vapaaehtoisilla kurin elementeillä.¹⁹

Sotilaallinen kurinalaisuus ja sotilasjoukon suorituskyky edellyttävät erillistä, yksinkertaista, joustavaa ja nopeaa oikeudenhoitojärjestelmää. Perusteina on myös käytetty puolustusvoimien erityisolosuhteita, kuten kasarmielämän sisäoppilaitosmaista luonnetta, toimintaa joukon osana sekä asevelvollisten osalta virka- ja työehtosopimussuhteisiin liittyvien pakotteiden puuttumista. Myös sotilasvirassa palveleville on katsottu kuuluvan sellaisia tehtäviä ja oikeuksia, jotka edellyttävät mainittuja lainsäädännöllisiä erityisjärjestelyjä. Mainittujen tavoitteiden ja perusteiden on katsottu edellyttävän vain sotilaita koskevia omia rangaistusäännöksiä ja oikeudenhoitomenettelyä.²⁰

Sotilasoikeudenhoidon kokonaisuudistus toteutettiin 1980-luvulla. Sotilasrikokset liitettiin vuoden 1984 alusta yleiseen rikoslakiin. Erillinen sotaväen rikoslaki kumottiin. Samassa yhteydessä säädettiin sotilasoikeudenkäyntilaki ja nykyinen sotilaskurinpitolaki.²¹

¹⁹ Kimmo Kiiski, Lakimies 2/2006, s.168

²⁰ Kiiski, s.168

²¹ Yleiset esitutkintaperiaatteet sotilasrikosten esitutkinnassa, oikeustieteellinen lisensiaattityö, OTK Tuija Sundberg, Helsingin Yliopisto, 2003,s.26

Sotilaskurinpitolain 28 §:ään otettiin nimenomainen maininta siitä, että sotilasoikeudenkäyntilaissa tarkoitetun rikoksen esitutkinnassa on soveltuvin osin noudatettava, mitä esitutkinnasta rikosasioissa on erikseen säädetty.²²

Sotilasrikoksia ovat rikoslain 45 § pykälässä mainitut rikokset, ja samoin sotilasta vastaan nostettu syyte teosta, josta säädetään rangaistus seuraavissa rikoslain kohdissa: 21 luvun 1 – 3 ja 5 – 14 §, 25 luvun 7, 8, 28, 31 – 33 ja 35 §, 36 luvun 1 – 3 §, 37 luvun 8 – 10 §, 28 luvun 1 -8 § sekä 40 luvun 1 -3 ja 5 -6 §, edellyttäen, että teko on kohdistunut puolustusvoimiin, rajavartiolaitokseen, rauhanturvaorganisaatioon tai toiseen sotilaaseen. Sotilasoikeudenkäyntiasioita ovat myös asevelvollisuuslain (452 / 1950) 39 §:n mukainen syyte asevelvollisuudesta kieltäytymisestä sekä kurinpitorangaistuksista tehdyt kurinpitovalitukset.

Rikoslain 45:27 § määrittelee sotilaan seuraavasti: puolustusvoimien sotilasvirassa palvelevaa sekä sitä, joka on nimitetty puolustusvoimien virkamieheksi määräaikaiseen virkasuhteeseen määrättyä sotilastehtävään, aseellisena tai aseettomana asevelvollisuuttaan suorittavaa ja naisten vapaaehtoista asepalveluksesta annetussa laissa tarkoitettua palvelusta suorittavaa; sekä puolustusvoimissa sotilasvirkaan koulutettavaa oppilasta. Sotilasrikokset voivat olla varsin vähäpätöisiä (esim. vähäiset poissaolorikokset tai järjestysrikkomuksen tapaiset lievät palvelusrikokset), mutta toisaalta sotilasrikoksina tutkitaan eräät vakavat henkeen ja terveyteen tai omaisuuteen kohdistuneet rikokset. Muodollisia esitutkintasäännöksiä sovelletaan siis varsin erilajisissa ja -laajuisissa esitutkinnoissa.²³

Seuraamuksina sotilasrikoksista tulevat kyseeseen sotilaskurinpitolain ja –asetuksen mukaisessa kurinpitomenettelyssä määrätty kurinpito-ojennukset ja kurinpitorangaistukset tai tuomioistuimen määräämät kurinpitovirangaistukset, aresti, sakko tai vankeus.²⁴

²² Yleiset esitutkintaperiaatteet sotilasrikosten esitutkinnassa, oikeustieteellinen lisensiaattityö, OTK Tuija Sundberg, Helsingin Yliopisto s.26

²³ Sundberg, s.2

²⁴ Sundberg, s.2

Syyttäjinä sotilasrikosasioissa toimivat aiemmin sotilaslakimiehet. Syyte sotilasrikoksesta on sotilasoikeudenkäyntilain muutoksella (1115/2000) siirretty 1.5.2001 alkaen kihlakunnansyyttäjien ajettavaksi. Tuomioistuimina sotilasrikosasioissa ovat lailla (327/1983) määrätty 20 käräjäoikeutta sotilasjäseniä sisältävässä kokoonpanossa. Sotilasrikosten esitutkinnassa sovelletaan sotilaskurinpitolakia (331/1983, SKL) erityislakina.²⁵

Sen ohella tulevat toissijaisesti sovellettavaksi esitutkintalain (449/1987, ETL) määräykset. Sotilasrikosten esitutkinta voi tapahtua joko joukko-osaston sisällä, jolloin sen suorittavat kantahenkilökuntaan kuuluvat sotilaat, tai tutkinta voidaan siirtää Pääesikunnan tutkintaosaston tai poliisin suorittavaksi, jos tutkinnan puolueettomuus tai rikoksen vakavuus sitä edellyttää (L poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa 1251/1995, 1 §, PvPoliisiL). Tutkinta on myös asian laadun niin vaatiessa mahdollista suorittaa yhteistoiminnassa poliisin kanssa.²⁶

3.2 Esitutkinta

Sotilasrikosten esitutkinnassa noudatettavat menettelytavat ja periaatteet perustuvat voimassaolevaan lainsäädäntöömme. Kuten edellä on todettu, on esitutkintavaltuuksien antaminen jonkin organisaation sisälle varsin poikkeuksellista. Vain muutama viranomaisen poliisin lisäksi voi suorittaa esitutkintaviranomaiselle kuuluvia tehtäviä.²⁷

Sotilasrikosten esitutkinnan yksityiskohtainen ohjeistaminen oli 1970- ja 1980-luvuilla pitkiä ajanjaksoja alueellisten oikeudenhoito-oppaiden, lähinnä Etelä-Suomen sotilasläänin oikeudenhoito-oppaan varassa. Oikeudenhoito-oppailla ja oikeusasiamiehen toimilla esitutkinnasta saatiin kuitenkin karsittua ainakin selkeimmät objektiivisuuden loukkaukset.²⁸

²⁵ Yleiset esitutkintaperiaatteet sotilasrikosten esitutkinnassa, oikeustieteellinen lisensiaattityö, OTK Tuija Sundberg, Helsingin Yliopisto s.2

²⁶ Sundberg, s.2

²⁷ Sundberg, s.45

²⁸ Sundberg, s.26

Esitutkinnassa sovellettavia lakeja ovat mm. sotilaskurinpitolaki ja – asetus, esitutkintalaki, pakkokeinolaki, sekä asetus esitutkinnasta ja pakkokeinoista. Muu esitutkintaan sovelluttava ohjeistus löytyy Pääesikunnan oikeudellisen osaston pysyväisasiakirjoista (PAK-kokoelma). Esitutkinnan tarkoituksena on tapahtuneen selvittäminen; onko tapahtunut rikos ja kuka tai ketkä ovat siihen mahdollisesti syyllisiä.²⁹

Esitutkinta on kurinpitomenettelyssä tai oikeudenkäynnissä tehtävän ratkaisun valmistelua. Sen yhteydessä on pyrittävä saamaan esille kaikki asian ratkaisemiseen mahdollisesti vaikuttava aineisto. Tapahtumat, eri henkilöiden toiminta ja laiminlyönnit, sekä teko-olosuhteet on koetettava selvittää mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Tutkinnassa selvitetään epäilty rikos eli käytännössä selvitetään sopiiko jokin teossa tapahtunut rikoksen tunnusmerkistötekijöiden piiriin vai ei, sekä selvitetään epäillyn tekijän tahallisuus tai tuottamuksen aste, joka puolestaan vaikuttaa lopullista rangaistusta määrättäessä.³⁰

Poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetun lain (1251 / 1995) 1 §:ssä tutkinta säädetään puolustusvoimien tehtäväksi siten, että se huolehtii sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävän rikoksen tutkinnasta ja puolustusvoimien palveluksessa olevan henkilön tekemän rikoslain 40 luvun tarkoitetun rikoksen tutkinnasta. Muu kuin sotilaan tekemä rikos voidaan tutkia vain, jos voidaan todennäköisin syin epäillä, että rikokseen osallisena on myös sotilas. Puolustusvoimat huolehtivat myös sen omaisuuden kohdistuvan sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sellaisen rikoksen tutkinnasta, jonka puolustusvoimien palveluksessa oleva muu kuin sotilas on tehnyt puolustusvoimien hallinnassa olevalla alueella, aluksessa, ilma-aluksessa tai kulkuneuvossa tai palvelustehtävässä, jos voidaan todennäköisin syin epäillä, että rikokseen osallisena on myös sotilas. Samassa lainkohdassa on vielä säädetty eräistä turvallisuus- ja valvontatehtävistä.³¹

²⁹ Peoik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 4 §

³⁰ Peoik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 4 §

³¹ Peoik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 7 §

Jos tutkittavana oleva asia on yksinkertainen ja selvä, eikä teosta ole yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa, voidaan esitutkinta suorittaa ns. suppeana esitutkintana (ETL 44 §). Kurinpitomenettelyssä käsiteltävä asia saadaan kuitenkin säädetyistä rangaistuksesta riippumatta toimittaa suppeana (SKL 28.3 §). Suppeassa esitutkinnassa ei ole erillistä tutkinnanjohtajaa ja sen asianosaiselle suomat oikeudet ovat rajoitetummat.³²

Kuulustelukertomukseen merkitään vain kuulusteltavan lausuman pääsisältö, joka voidaan kirjata kuulustelupöytäkirjan sijasta muuhun asiakirjaan. Suppeata esitutkintaa ei tulisi käyttää kurinpitomenettelyssäkään kuin poikkeustilanteissa ja silloinkin korkeintaan raha-arvoltaan vähäisten vahinkoasioiden tai pienten, yksikön sisäjärjestykseen kuuluvien rikkomusten tutkintaan.³³

Näytön pitää olla selvä, eli asiaan ei saa liittyä asianomistajia tai todistajia ja syylliseksi epäillyn oman kertomuksen tulee olla lyhyt. Tutkintamenettelyn valinnassa ei saa kuitenkaan liialti painottaa epäillyn tekemän tunnustuksen merkitystä, sillä hänellä ei ole tunnustamispakkoa eikä velvollisuutta pysyä totuudessa.³⁴

Jo aloitettua suppeata esitutkintaa on jatkettava täydellisenä – eli normaalissa menettelyssä – mikäli todetaan, että näyttökysymykset vaativat perusteellisempaa selvitystä tai tapaus mahdollisesti joudutaan viemään ylemmän kurinpitoesimiehen tai tuomioistuimen käsiteltäväksi.³⁵ Asian siirto voi johtua esimerkiksi rikoksen vakavuudesta tai epäselvistä vahingonkorvauskysymyksistä. Esitutkinnan sisältöön ei vaikuta se, käsitelläänkö asia kurinpito- vai tuomioistuinmenettelyssä muutoin kuin suppeata esitutkintaa koskevalta osalta. Päätös menettelyn valinnasta voidaan normaalisti muutoinkin tehdä vasta tutkinnan päätyttyä.³⁶

³² Peik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 7 §

³³ Peik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 7 §

³⁴ Peik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 7 §

³⁵ Peik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 7 §

³⁶ Peik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 7 §

Esitutkinat puolustusvoimissa vuosina 2005 – 2006

	2005	2006
Esitutkinat yhteensä	5 207	4 864
Palkatun henk. esitutkinat	181	105
Varusmiesten ja naisten esitutkinat	4 791	4 708
Reserviläisten esitutkinat	186	37
Rauhanturvaajien esitutkinat	49	14

Lähde: PEOik-os tiedote AD 6071/7.3.2007

3.3 Kurinpitoesimies

Esimestä, jolla on oikeus käyttää sotilaskurinpitolaissa (SKL 331/1983) tarkoitettua kurinpitovaltaa, kutsutaan kurinpitoesimieheksi. Kurinpitoesimiehiä ovat perusyksikön päällikkö ja hänen suoranaiset esimiehensä sekä 13 § säädetyin rajoituksin perusyksikön yksikköpseeri (vrt. vääpeli). Vastuu esitutkinnan aloittamisesta kuuluu kurinpitoesimiehelle (SKL 28 §). Kun rikos on tullut hänen tietoonsa tai kun on syytä olettaa, että rikos on tehty, on viipymättä huolehdittava toimenpiteistä esitutkintaan ryhtymiseksi. Rikosta on syytä epäillä kun asioita huolellisesti harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen.³⁷

³⁷ SKL 3.12 §

Tutkinnan toimittamisesta huolehtii se kurinpitoesimies, jonka alaisessa joukossa tai laitoksessa rikos on tehty tai rikoksesta epäilty palvelee. Tutkinnan toimittaja toimii myös tutkinnanjohtajana tai määrää tutkinnanjohtajan (SKA 1 §). Käytännössä kyseessä on useimmiten perusyksikön päällikkö tai häntä ylempi kurinpitoesimies.³⁸

Ylemmän kurinpitoesimiehen on tarvittaessa määrättävä esitutkinta suoritettavaksi tai otettava asia itse käsiteltäväkseen, mikäli alempi esimies ei ole toimivaltaansa kuuluvassa asiassa ryhtynyt toimenpiteisiin (SKA 2 §).³⁹

Esitutkintaa johtaa tutkinnanjohtaja (ETL 14 §). Hän määrää tutkinnan suuntaamisesta ja toteuttamisesta eli siitä mihin toimenpiteisiin ryhdytään, millä tavoin ne toteutetaan ja millaiseen tärkeysjärjestykseen ne asetetaan. Sotilasasioissa tutkinnanjohtajana on pidättämiseen oikeutettu virkamies (SKL 19 §).⁴⁰

3.4 Tutkija

Tutkijana toimii puolustusvoimissa palveleva henkilö, jonka tulisi olla myös rikostutkintaan perehtynyt (SKL 28 §). Tutkijana suositellaan käytettävän vain virkavastuulla toimivia henkilöitä ja lähtökohtaisesti ei sopimussotilasta tai sotilasammattihenkilöä. Jos joukko-osastossa on lakimieskoulutuksen saaneita varusmiehiä, voidaan heitä käyttää asiantuntija-apuna esitutkinnassa ja sen valmistelussa, mutta ei kuitenkaan varsinaisena tutkijana.⁴¹

³⁸ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sotilasoikeudenkäyntilain, yleisistä syyttäjistä annetun lain 9 §:n ja sotilaskurinpitolaian muuttamisesta, 2.2. sotilasrikosten tutkintajärjestelyt.

³⁹ sama

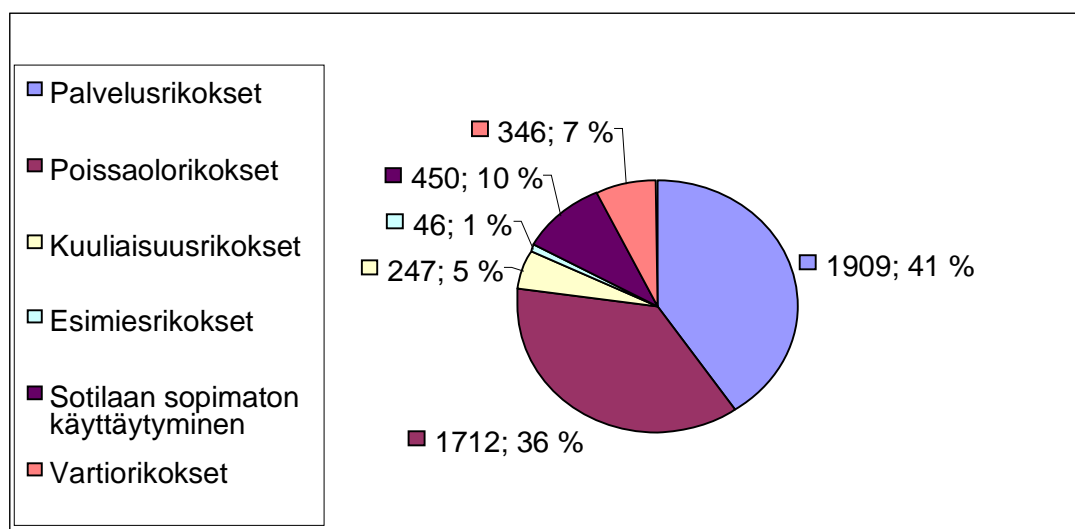
⁴⁰ sama

⁴¹ Peoik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta, 5 §

Valmiutta kohotettaessa saatetaan esitutkinnassa joutua käyttämään muitakin kuin virkavastuulla esitutkintaa suorittavia henkilöitä. Näitä tilanteita varten annetaan tarvittaessa erillisiä ohjeita. Käytännössä tutkijana toimii usein yksikön kouluttaja. Vaativaa tutkintaa tai vaativaa yksittäistä kuulustelua ei tulisi antaa kokemattoman tutkijan suoritettavaksi ja kuulustelijan tulisi mahdollisuuksien mukaan olla muu kuin tutkittavan suoranainen esimies.⁴²

Tutkijan on oltava puolueeton, sillä esitutkinnassa ei ratkaista kysymystä epäillyn mahdollisesta syyllisyydestä. Esitutkinnassa kertyvästä aineistosta on kurinpitoasiaa ratkaisevan kurinpitoesimiehen tai syyteharkintaa tekevän syyttäjän pystyttävä toteamaan se syy-yhteys, joka sitoo yhteen tapahtumien kulun ja rangaistavaksi säädetyn teon tunnusmerkistön. Henkilökohtainen mielipide tai muut omat käsitykset eivät saa vaikuttaa tutkinnan toimittamiseen tai tehtäviin pöytäkirjamerkintöihin.⁴³

Vuoden 2006 sotilasrikokset lajeittain

Lähde: PEOik-os tiedote AD 6071/7.3.2007

⁴² Peoik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suorittavasta esitutkinnasta, 5 §

⁴³ Peoik-os PAK 02:05 ohje joukko-osastossa suorittavasta esitutkinnasta, 11.1 §

4. BOLOGNA PROSESSI

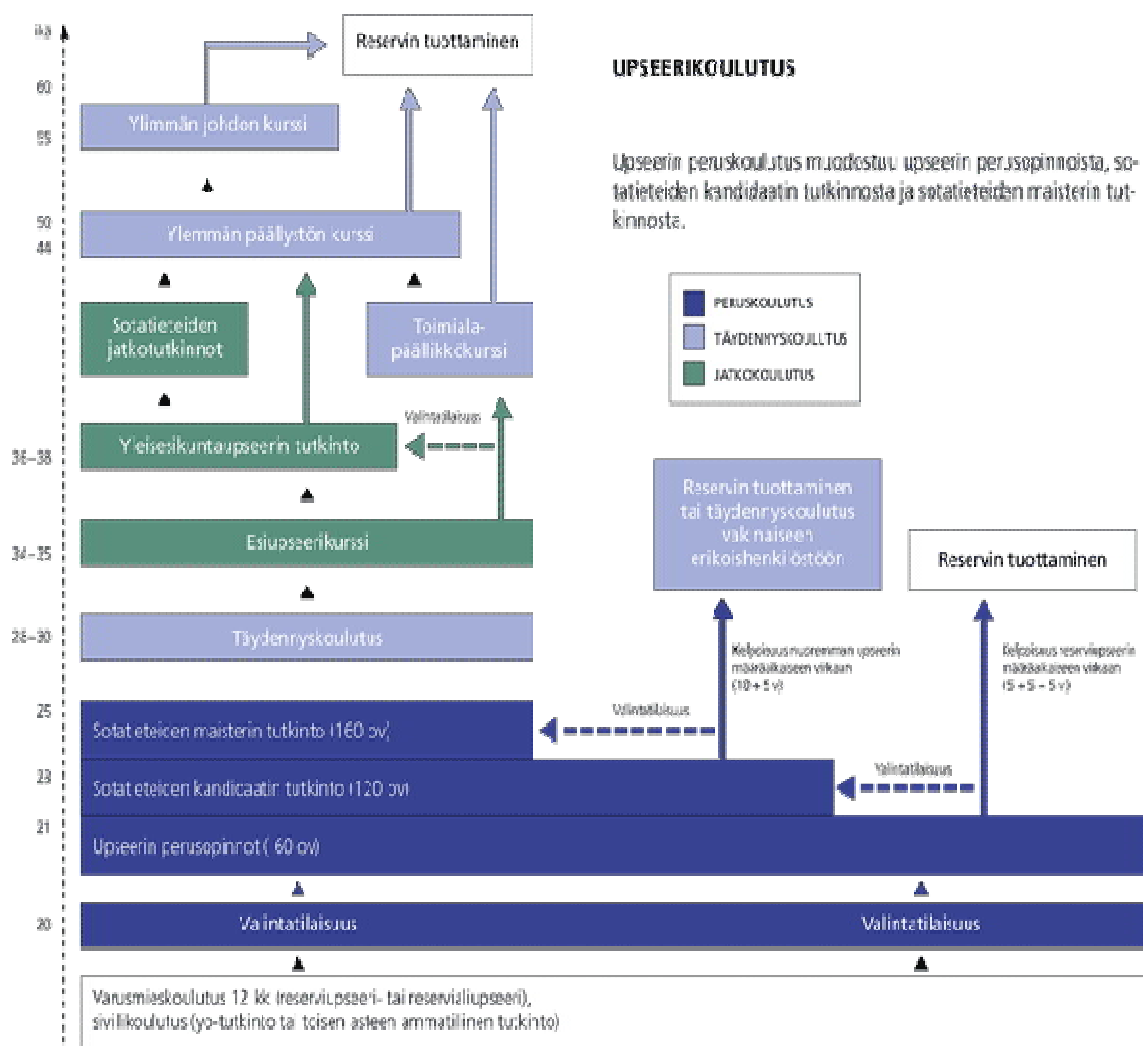
4.1 Upseerin koulutusohjelman tutkintorakenne uudistus

Tutkintorakenteen uudistukseen liittyen Maanpuolustuskorkeakoulussa siirryttiin vuonna 2006 kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen, joka tarkoittaa sitä, että opiskelija suorittaa sekä alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatin tutkinto) että ylemmän korkeakoulututkinnon (maisterin tutkinto). Opiskelemaan valittu opiskelija saa suoraan oikeuden suorittaa sotatieteiden maisterin tutkinnon. Kandidaatin tutkinto ja maisterin tutkinto ovat erillisiä tutkintoja eikä niihin voi käyttää samoja opintoja.

Tutkintorakenteiden uudistamistyön yhteydessä yliopistot ovat tarkistaneet opintojen sisällöt ja mitoitukset. Samalla on siirrytty opintoviikoista uuteen opintopistejärjestelmään. Opintopisteellä tarkoitetaan sitä määrää opiskelijan työtä, jota opintojakson suorittaminen tarvitsee suhteessa koko lukuvuoden opintojen suorittamiseen tarvittavaan työmäärään.

Sotatieteiden kandidaatin tutkinto (vähintään 180 opintopistettä) suoritetaan kolmessa vuodessa ja sotatieteiden maisterin tutkinto (vähintään 120 opintopistettä) kahdessa vuodessa. Opintojen kokonaislaajuus on siis vähintään 300 opintopistettä. Sotatieteellisten tutkintojen yleiset tavoitteet ja rakenne sekä muut vaatimukset on säädetty Valtioneuvoston asetuksessa Maanpuolustuskorkeakoulusta (735/2006), joka pohjautuu Valtioneuvoston asetukseen yliopistojen tutkinnoista (794/2004).⁴⁴

⁴⁴ Maanpuolustuskorkeakoulun opinto-opas 2008-2008, Edita Prima Oy, Helsinki 2008, s.39

Johtamisen pääaineopintojen tavoitteena on, että opiskelijalle muodostuu syvälinen tietämys johtamisesta ja sitä tukevista tieteenaloista. Lisäksi pyritään siihen, että opiskelija saavuttaa valmiudet tieteellisen tiedon ja menetelmien soveltamiseen.

Johtamisen oppiaineen keskeisenä aineksena ja sisältönä ovat ne johtamisen osa-alueisiin liittyvät tiedot ja taidot, joita upseeri tarvitsee toimiessaan sotilasorganisaation johtajana erilaisissa toimintaympäristöissä ja kehittäessään itseään johtajana.

Oppiaineen opetus kattaa kaikki johtamisen osa-alueet (johtaminen, johtajuus, organisaatorakenne ja organisaatiokulttuuri) ja opetuksen näkökulmaa määrittää sotilasjohtamisen toimintaympäristö. Oppiaineen opetuksen yleisenä tavoitteena on kehittää valmiuksia, joita upseeri tarvitsee oman puolustushaaransa (vast.) ja tehtävätasonsa mukaisen organisaation johtamisessa.

Johtamisen sivuaineopintojen tavoitteena on, että opiskelija perehtyy johtamisen perusteisiin ja kehittää valmiuksiaan toimia johtajana erilaisissa toimintaympäristöissä.⁴⁵

4.2 Oikeudenhoidon koulutus sotatieteiden kandidaatin tutkinnossa

Keskeisin sotatieteen kandidaatin opintojen oikeudellisista opintojaksoista liittyy nykyisin kahden viikon aikana toteutettavaan *perusyksikön hallinto* -opintojaksoon (3 op).

Jatkossa tämä kurssi toteutetaan pedagogisen käsikirjoituksen kohdan1A06 Rauhan ajan perusyksikkö johtamisympäristönä ja hallinnollisena kokonaisuutena (4,0 op) mukaan seuraavalla rakenteella:

SISÄLTÖ	TOTEUTUS						HUOM
	L	O	HT	RT	OT	yht	
Aloittaminen: – johdatus oppiaineen opintoihin – jakson tavoitteet, sisältö, rakenne, opetusmenetelmät, kirjallisuus, ohjausryhmät ja yksilö- / ryhmätyöt	2	0	0	0	0	2	

⁴⁵ Maanpuolustuskorkeakoulun opinto-opas 2008-2008, Edita Prima Oy, Helsinki 2008, s.55

SISÄLTÖ	TOTEUTUS						HUOM
	L	O	HT	RT	OT	yht	
Rauhan ajan perusyksikkö osana puolustusvoimien hallinnon alaa – oikeudellinen perusta – henkilöstöala – oikeudellinen ala – asevelvollisuusala – tutkintaosasto	6	0	0	0	0	6	
Perusyksikkö johtamisympäristönä – erilaiset organisaatorakenteet – henkilöstörakenteiden tarkastelu – yksikössä vaikuttavat kulttuuritekijät: näkyvä ja näkymätön, toimintakulttuurin kehittäminen – erilaisten johtamisympäristöjen havainnointi; vahvuudet ja heikkoudet	4			4		8	
Kouluttajalta vaadittava oikeudellinen tietämys – julkisuuslaki – laki puolustusvoimista – hallintolaki – henkilörekisterilaki – virkamieslaki – virkamiesoikeuden perusteet	8	0	0	0	0	8	

SISÄLTÖ	TOTEUTUS						HUOM
	L	O	HT	RT	OT	yht	
Perusyksikön osallistuvan kehittämisen mahdollisuudet – tiedon kulku, viestintä; julkinen ja piiloviestintä –palkitseminen johtamisvälineenä –työyhteisön kehittäminen (tyhy ja tyky) – ongelmatilanteiden kartoittaminen ja selvittäminen (alkoholi, välinpitämättömyys, henkilöstöristiriidat) –työilmapiirikyselyt ja niihin liittyvät prosessit – johtajuuden kehittäminen	4			4	4	12	
Kouluttajan rooli sotilaallisen järjestyksen ylläpitäjänä – ennalta ehkäisy – RL; erityisesti 45 luku – sotilaslainkäyttölaki – sotilaskurinpitolaki – kurinpitoprosessi – esitutkintalaki –kouluttaja esitutkijana (ml. case-tarkastelut)	8		6	4		18	
Kouluttajan tukena joukko-osastossa – kirkollinen työ – sosiaalityöntekijät – terveydenhuolto	6			8		14	

SISÄLTÖ	TOTEUTUS						HUOM
	L	O	HT	RT	OT	yht	
Materiaalihallinto perusyksikössä –kouluttajan velvollisuudet ja oikeudet –vahingonkorvauslaki –vahinkoasioiden käsittely –harjaantuminen materiaalihallintoasioiden käsittelyssä	3		4			7	
Kouluttajan tietojärjestelmät – perusteet –tutustuminen Vartti, PVAH ja PVHR	6	0	0	0	0	6	
Tenttiin valmistautuminen					27	27	
Tarkennettavia asioita – tilaisuus –kyselytunti, jossa opiskelijat voivat kysyä epäselviksi jääneitä asioita		2				2	
Aineisto ja kirjallisuuskuulustelu	0	0	2	0	0	2	
	39	2	14	20	37	112	

Lähde: MPKK:n lausunto, KTA 554 / 007, 01.11.2007

Suoritin joulukuussa 2008 kyselyn Hämeen Rykmentissä 93. kadettikurssin tiedustelu- ja liikuntalinjan sekä huoltolinjan kadeteille. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää uusimuotoisessa upseerikoulutuksessa olevien kadettien mielipiteet oikeudenhoidon koulutuksessa kandidaattivaiheessa.

Kyselyn tuloksista voidaan päätellä koulutuksen olevan vähintään tyydyttävällä tasolla, mutta useita epäkohtiakin tuotiin esille. Positiivisina asioina tuotiin esille koulutuksen rakenne ja monipuolisuus. Luentojen ja case-harjoitusten käyttö opetuksessa koettiin vaihtelevaksi ja hyväksi ratkaisuksi.

Teoria ja käytäntö olivat vastanneiden mielestä oikeassa suhteessa pääosissa vastauksissa. Tosin joidenkin mielestä käytännön esitutkinnan taitoja olisi pitänyt harjoitella huomattavasti enemmän. Lisäksi luennoilla esille tuodut esimerkkitapaukset koettiin jo sinällään hyväksi oppimistapahtumiksi.

Vierailevien luennoitsijoiden käyttö koettiin hyvänä ratkaisuna. Varsinkin opettajien ammattitaito koettiin hyväksi. Tosin samaan hengenvetoon kritisoitiin myös joidenkin luennoitsijoiden pedagogisia taitoja. Paras asiantuntija ei välttämättä ole paras opettaja tässäkään asiassa.

Kehitettäväksi osa-alueiksi kyselyn perusteella koettiin koulutusportaalin käyttö opetuksessa. KOPO:n kautta jaetun opetusmateriaali koettiin vaikeaselkoiseksi ja se olisi kyselyyn vastanneiden mielestä vaatinut enemmän käsittelyä oppitunneilla ja luennoilla. Joissain vastauksissa opetuspaketti todettiin myös liian tiiviiksi. Vastanneiden mielestä omaksuttavia ja opittavia asioita oli liian runsaasti suhteessa opetukseen varattuun aikaan.

Opetukseen liittyneiden harjoitustehtävien purkutilaisuuksiin oli joidenkin vastanneiden mielestä käytetty aivan liian vähän aikaa. Koettiin, että purkutilaisuuksista olisi voinut saada huomattavasti enemmän irti jos tapauksiin olisi pureuduttu tarkemmin, ja niihin olisi käytetty enemmän aikaa.

Useissa vastauksissa tuotiin esille tarve siirtää opetuksen ajankohta lähemmäs valmistumista. Vaikka oikeudenhoitoon ja esitutkintoihin liittyvä opetus jatkuu lähempänä valmistumista, niin vastanneiden mielestä koko paketin siirto myöhäisempää ajankohtaan olisi parempi ratkaisu. Näin asiat olisivat tuoreessa muistissa ja työelämään siirtyminen olisi vaivattomampaa, kun oikeudenhoitoon liittyviä kysymyksiä ei heti valmistumisen jälkeen tarvitsisi lähteä kertaamaan.

Toisena vaihtoehtona ehdotettiin oikeudenhoidon koulutuksen tuntimäärien lisäämistä huomattavasti entisestä ja opetuksen jaksottumista koko opintojen ajalle tasaisesti niin, että aiheeseen palataan sopivin väliajoin. Näin opetuksen sisällön pystyisi paremmin omaksumaan ja saamaan asiasta syvempi käsitys.

Kaiken kaikkiaan opetus koettiin hyväksi paketiksi perehtyä aihealueeseen, mutta samalla todettiin lähes kaikissa vastauksissa tarve paneutua asiaan huomattavasti tarkemmin vielä ennen valmistumista. Lisäksi valmistumisen jälkeen koettiin ehdottoman tärkeäksi kerrata esitutkintoihin ja oikeudenhoitoon liittyviä kysymyksiä vuosittain eri tilaisuuksissa.

4.3 Oikeudenhoidon koulutus sotatieteiden maisterin tutkinnossa

Sotatieteiden maisterin tutkinnon oikeudenhoidon koulutus sisältyy kaikille kurssille 1C08FV ”Rauhan ajan perusyksikön johtaminen ja hallinto” (3,0 op), jonka tavoitteena on antaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet toimia yksikön päällikkönä. Kurssin sisällöllinen rakenne on seuraava:

SISÄLTÖ	TOTEUTUS						HUOM
	L	O	HT	RT	OT	yht	
Aloittaminen: -johdatus oppiaineen opintoihin -jakson tavoitteet, sisältö, rakenne, opetusmenetelmät, kirjallisuus, ohjausryhmät ja yksilö- / ryhmätyöt	2	0	0	0	0	2	

SISÄLTÖ	TOTEUTUS						HUOM
	L	O	HT	RT	OT	yht	
Sotilaskurinpito päällikön näkökulmasta -säädökset -seuraamussuositus -oikeusupseeri J-osastossa -sotilaslakimiesjärjestelmä (alueittain, puolustushaaroittain) -kurinpito-ojennukset ja - rangaistukset	8		8			16	
Perusyksikön henkilöstöhallinto - lainsäädännön kertaaminen - yksikön työjärjestys (esim. päällikön ja yksikköupseerin vastuiden jakamisesta) -asevelvollisuusasiat;esim. siviilipalvelus, aseista kieltäytyjät -kehittäminen(keskustelu järjestelmä) - palkkausjärjestelmä - tehtäväkuvausjärjestelmä -tyhy- toiminta, PAK-suoritukset - työturvallisuus - em. liittyvät tietojärjestelmät - luottamusmiestoiminta. - palkitsemiset	8		4	8		20	
Kriisiviestintä -erityistilanteiden ennakoiva hallinta -sidosryhmäviestintä	2			0		8	

SISÄLTÖ	TOTEUTUS						HUOM
	L	O	HT	RT	OT	yht	
Materiaalihallinto - päällikön velvollisuudet ja vastuut - tehtävienvaihto materiaalihallintoon liittyen - asiakirjavalmius	2		2			4	
Talouden ja resurssien suunnittelu -perusyksikkö osana joukko-osaston suunnittelua	2					2	
Johtamisen apuna joukko-osastoissa - kirkollinen työ - sosiaaliasiat -terveydenhuolto; luokanmuutokset, palvelusajat	3		5			8	
Tenttikuulusteluun valmistautuminen					16	16	
Tentti ja palaute		4				4	
YHTEENSÄ						80	

Lähde: MPKK:n lausunto, KTA 554 / 007, 01.11.2007

5. MUU OIKEUDENHOIDON KOULUTUS

5.1 Oikeudellisen osaston esitutkinnan opetustilaisuus

Pääesikunnan oikeudellinen osasto järjestää vuosittaisen esitutkinnan opetustilaisuuden. Esitutkinnan opetustilaisuuden tarkoituksena on kehittää osallistujien valmiuksia suorittaa vaativampien sotilasrikosten esitutkintaa joukko-osastossa. Opetustilaisuus on tarkoitettu henkilöille, jotka toimivat tai tulevat toimimaan vaativampien sotilasrikosten esitutkinnan käytännön suorittajina joukko-osastossa. Opetustilaisuudessa puolustusvoimien oikeudellisen toimialan sotilaslakimiehet luennoivat esitutkintaan liittyvistä säännöksistä ja ohjeistuksesta. Luennoilla käsiteltyihin aiheisiin syvennyttään lisää case-harjoituksissa. Lisäksi tarkoituksena on harjoitella esitutkinnan kulkua käytännössä.⁴⁶

Suoritin kyseisessä opetustilaisuudessa 29.8.2007 kyselyn tutkielmaani liittyen, jossa pyrin kartoittamaan tilaisuuteen osallistuneiden mielipiteitä puolustusvoimien esitutkintojen tasosta ja puolustusvoimissa annettavasta esitutkintakoulutuksesta. Tilaisuuteen oli kutsuttu osallistujia kaikista puolustushaaroista ja maapuolustusalueista, joukko-osastoista ja sotilasopetuslaitoksista.

Kyselyyn vastasi 23 henkilöä. Vastanneiden tausta vaihteli saapumiseräjohtajasta, toimistoupseerista, oikeusupseerista, osastoupseerista opetusupseeriin. Henkilöstöryhmät vaihtelivat upseerista opistoupseeriin. Kadettikurssin ja peruskurssin lisäksi suurin osa oli saanut myös virkaura-jatkokoulutuksen (esiupseerikurssi, perusyksikön päällikkö-kurssi, pataljoonan komentaja-kurssi, opistoupseerin jatkokurssi tai vastaava). Virkaikä vaihteli neljästä vuodesta kahdeksaentoista vuoteen. Kokemukset esitutkintojen suorittamisesta vaihtelivat muutamasta useisiin kymmeneen joko tutkinnan suorittajana tai tutkinnan johtajana.

⁴⁶ Pääesikunnan oikeudellisen osaston ilmoitus 1994/69.01/2007/AD 12233/23.5.2007

Vastaajista ainoastaan yksi piti puolustusvoimissa annettavaa esitutkintakoulutusta riittävänä tai muuten nykymuodossaan hyvänä. Kaikissa muissa vastauksissa todettiin selvästi lisäkoulutuksen tarve. Kadettien opetuksessa annettava peruskoulutus todettiin pääosin hyväksi ja laadukkaaksi mutta aiheeseen olisi toivottu massaluentojen lisäksi enemmän käytännönläheisyyttä ja case-harjoituksia. Myös tuntimäärän lisäämistä toivottiin.

Vastaajien mielestä oikeudenhoidon koulutuksen ajankohtaa tulisi myös tarkentaa mahdollisimman lähelle valmistumista, jotta käsiteltävät asiat ja perusteet olisivat viimeisimpien ohjeistuksien mukaiset ja asiat olisivat mahdollisimman tuoreessa muistissa työelämään siirryttäessä.

Annettu oikeudenhoidollinen peruskoulutus todettiin riittäväksi aivan perustapauksiin, mutta vähänkään monimutkaisemmissa tapauksissa todettiin oma ammattitaito riittämättömäksi esitutkintojen laadun takaamiseksi.

Oikeudellisen osaston järjestämiä esitutkintojen opetustilaisuuksia pidettiin poikkeuksetta hyvinä tilaisuuksina päivittää oma oikeudenhoito- ja esitutkintavalmius. Tilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden määrää (kiintiöitä) pidettiin kuitenkin aivan liian vähäisenä. Kyseistä tilaisuutta pidettiin laadullisesti parhaana ja monesti ainoana mahdollisuutena saada normaalien virkaurakurssien ulkopuolella esitutkintakoulutusta ammattitaitoisten luennoitsijoiden ja kouluttajien pitämänä. Varsinkin ryhmätyötehtävät ja erilaiset case-tilanteet ja niiden purku yhdessä todettiin varsin opettavaisiksi ja tehokkaiksi.

Mahdollisimman monen esitutkintoja jollain tasolla suorittavien henkilöiden osallistumista tilaisuuteen pidettiin ensiarvoisen tärkeänä. Epäkohdaksi koettiin kyseisen tilaisuuden osalta se, että tilaisuuteen osallistuvat oppilaat ovat pääsääntöisesti jo pitkään tehtävissään toimineita kokeneita sotilaita, jotka pääosin jo virkatehtävienkin osalta toimivat asian parissa tavalla tai toisella, esim. oikeusupseerin roolissa.

Varsinaisia kouluttajatehtävissä toimivia henkilöitä, joille tilaisuudesta varmasti olisi enemmän hyötyä, ja jotka pääosin kyseiset esitutkinnat suorittavat, on tilaisuuksissa ollut huomattavan vähän. Opetustilaisuuden tarkoituksena onkin antaa valmiuksia vaativampien esitutkintojen suorittamiseen mutta tilausta vastaavanlaisen tilaisuuden järjestämiseksi kouluttajille varmasti on.

Peruskoulutuksen jälkeen normaaleilla virkaurakursseilla annettavaa oikeidenhoidon koulutusta esitutkintojen osalta pidettiin pääosin varsin hyvinä. Varsinkin opistoupseereiden henkilöstölinjan oikeidenhoidon koulutusta pidettiin laadukkaina. Kyseisen jatkokurssin käyneet opistoupseerit ovatkin pääosin joukko-osastojen oikeusupseerin tehtävissä toimivia.

5.2 Oikeusupseerien koulutuspäivät

Pääesikunnan oikeudellinen osaston järjestää oikeusupseerien koulutuspäiviä vuosittain. Koulutuspäivillä käsitellään esimerkiksi uutta puolustusvoimista annettua lakia, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia, valmisteilla olevaa asevelvollisuuslakia sekä mainittuihin lakeihin liittyviä alemmanasteisia säädöksiä.

Muita aiheita ovat esimerkiksi oikeudellisen toimialan pysyväsasiakirjojen muutoksiin, sotilasoikeudenhoitoon, laillisuusvalvontaan ja pakkokeinoihin liittyvät kysymykset. Erityisesti lainsäädäntömuutoksia koskevan koulutuksen osalta tilaisuuden tarkoituksena on, että tilaisuuteen osallistuva oikeusupseeri tai sijainen välittää koulutuksessa saamaansa tietoa ja materiaalia edelleen joukko-osastossaan sitä tarvitseville.⁴⁷

Oikeusupseerien koulutuspäiviä kommentoitiin ensiarvoisen tärkeäksi joukko-osastojen oikeusupseerien ammattitaidon kehittymisen ja sen ylläpidon kannalta. Kyselyyn vastanneiden mukaan oikeusupseerin roolia tulisi joukko-osastoissa muutenkin korostaa entisestään esitutkintojen laadun ja niiden oikeudenmukaisen käsittelyn osalta.

Perusyksiköissä suoritettavien esitutkintojen ohjauksen ja palautteen roolia oikeusupseerin osalta haluttiin korostaa. Varsinkin tarkentavien ohjeiden ja esitutkintojen suorittamiseen liittyvien yksityiskohtien osalta jo esitutkintojen aikana, eikä vuosittaistarkastusten muodossa, haluttiin lisää ohjausta.

⁴⁷ Pääesikunnan oikeudellisen osaston kertomus 33/69.05.02/2007/AD 6243/24.04.2007

Perusyksiköissä, joissa kurinpitoesimiehet ovat kokemattomia, oikeusupseerin roolia haluttiin korostaa. Oikeusupseerien tulisi olla oikeudenhoitoon liittyvissä kysymyksissä joukko-osaston ehdottomia kärkiosajia. Tätä ammattitaitoa toivottiin jalkautettavaksi myös perusyksikötasalle oikeusupseerien pitämien koulutustilaisuuksien muodossa.

Joissakin joukko-osastoissa oikeusupseerit ovat kyselyyn vastanneiden mukaan pitäneet esitutkintoja suorittavat henkilöt hyvin ajan tasalla oikeudenhoitoon liittyvistä muutoksista ja tarkennuksista annettuihin pysyväisasiakirjoihin ja ohjeisiin, mutta pääsääntöisesti toivottiin lisää joukko-osastojen omia koulutustilaisuuksia varsinkin nuoremmille sotilashenkilöille.

5.3 Muu esitutkintakoulutus

Vastaajista ainoastaan yksi henkilö oli osallistunut puolustusvoimien ulkopuoliseen esitutkinta-koulutustilaisuuteen omien lakiopintojensa kautta. Vastanneille oli epäselvää onko kyseisiä opetustilaisuuksia yleensä tarjolla ja oltiin kiinnostuneita muun muassa rajavartiolaitoksen ja poliisin opetustilaisuuksille osallistumisesta mikäli se olisi mahdollista.

Vaikka normaalit esitutkintatapaukset perusyksiköissä ovat pääosin hyvin rutiiniluonteisia niin joukko-osastojen oikeusupseerien ja vaativampia esitutkintoja suorittavien henkilöiden osalta kiinnostus myös mahdollisiin puolustusvoimien ulkopuolisille opetustilaisuuksille osallistumiselle oli ilmeinen.

5.4 Yleistä

Joukko-osaston komentajan rooli nähtiin lähinnä kurinpitoesimiesten ohjaajana ja linjausten tekijänä. Joukko-osaston ylimpänä kurinpitoesimiehenä hän vastaa hänelle laissa ja asetuksissa, sekä pysyväisasiakirjoissa hänelle määrättyistä tehtävistä. Oikeusupseerien tehtävissä toimivien vastaajien osalta toivottiin kuitenkin joissain tapauksissa enemmän ohjausta.

Yleisellä tasolla puolustusvoimien esitutkintakoulutuksessa kurssista tai koulutustapahtumasta riippumatta toivottiin opetuksen suuntaamista liian yleisistä asioista ihan perusasioihin; mistä tutkija vastaa? Mistä tutkinnanjohtaja? Miten pöytäkirja oikeaoppisesti tulisi täyttää? Pöytäkirjan kansilehteen tehtävät merkinnät?

Vaikka useimmat korttien täyttämiseen ja esitutkintojen suorittamiseen liittyvät puutteellisuudet ovat tarkastusten mukaan olleetkin lähinnä muotovirheitä, joilla ei ollut vaikutusta asian käsittelyyn, niin seuraamusasiakirjojen laadun ja yhtäläisyyden ylläpitämiseksi asiaan tulisi kiinnittää enemmän huomiota koulutuksessa.

Koulutus koettiin usein pintapuoliseksi raapaisuksi aihealueesta, josta annettiin vain perusteet ja suppea yleiskäsitys. Vastaajien mielestä esim. esitutkintatekniikkaa ei oltu käsitelty ollenkaan tai liian vähän. Koettiin tärkeäksi että koulutuksessa tuodaan esille miten esitutkintatilanne tulisi järjestää ja mitä asioita siinä tulee ottaa huomioon, eikä pelkästään lain ja asetusten täytyminen muotoseikkojen osalta.

Eräänä epäkohtana todettiin annetun koulutuksen liiallisen monialaisuuden. Vastanneiden mukaan tulisi mahdollisuuksien mukaan harkita koulutustilaisuuksien järjestämistä erikseen sekä joukko-osastoissa että valtakunnallisissa koulutustilaisuuksissa tutkijoina toimiville, tutkinnanjohtajina toimiville, oikeusupseereille jne. vieläkin nykyistä enemmän, jotta koulutus olisi mahdollisimman tehokasta ja pystyttäisiin paremmin paneutumaan kunkin henkilön kannalta oleellisiin asioihin ja epäkohtiin.

Yhtenä parannuskeinona esitettiin myös lisää koulutusta tutkinnanjohtajina toimiville, yleensä perusyksikön päälliköille ja varapäälliköille. Tätä kautta heidän olisi vastaajien mielestä helpompi puuttua esitutkinnoissa esille tuleviin ongelmiin oman yksikkönsä osalta, ja toimia varsinkin nuorempien kouluttajien opastajana. Joissakin perusyksiköissä päälliköt ovatkin kiitettävästi itse pitäneet omalle henkilökunnalleen koulutusta esitutkintojen suorittamisesta.

Määräaikaisissa reservin upseerin tehtävissä toimivat (MARU) kouluttajat tuotiin useassa vastauksessa erikseen esille. Heidän perusteensa ja valmiutensa valmistumisen jälkeen koettiin erityisen heikoksi.

Joissakin vastauksissa osoituksena koulutuksen puutteellisuudesta tuotiin esille nuorempien kouluttajien keinoa käyttää esitutkintatilannetta jopa rangaistuksenomaisesti. Yleisiin esitutkintaperiaatteisiin kuuluvaa hienotunteisuusperiaatetta on saatettu jopa tarkoituksella rikkoa.

Esitutkinnan aikana on tärkeätä, ettei ketään leimata ulkopuolisten silmissä. Kuulustelutilanteet on saatettu järjestää esim. kouluttajien huoneessa, jossa ulkopuolisia henkilöitä työskentelee tai muuten oleskelee. Myös ulkopuolisten kouluttajien osallistumista varsinaiseen kuulustelutilanteeseen on esiintynyt.

Vastauksissa tuotiin esille myös, että ”varusmiesten oikeudet ei kiinnosta henkilökuntaa”. Tämä kertoo tutkijoina toimivien henkilöiden osalta ymmärtämättömyydestä ja tietämättömyydestä omasta lainsäädännöllisestä asemastaan.

Osittain jo edellä mainituista syistä johtuen, monet vastaajista toivat esille esitutkintojen keskittämisen joukko-osastoissa tiettyjen henkilöiden tehtäväksi. Tämä helpottaisi kouluttajina toimivien henkilöiden keskittymisen varsinaiseen ydintehtäväänsä paremmin. Samoin esitutkintojen taso nousisi kun esitutkintoja suorittaisivat kokeneemmat kouluttajat, joille mahdollistettaisiin osallistuminen erilaisiin koulutustilaisuuksiin ammattitaidon kehittämisen mahdollistamiseksi.

Jo nyt valveutuneemmat kurinpitoesimiehet käyttävät varsinkin vaativampien esitutkintojen osalta samoja tiettyjä henkilöitä tutkijoina, joiden he tietävät osaavan ja hallitsevan esitutkintojen suorittamisen hyvin. Tämä taas on lisännyt vastaavasti heidän työtaakkaansa huomattavasti.

Mielestäni olisikin syytä harkita joidenkin vaativimpien esitutkintojen keskittämistä asiansa osaaville tutkijoille, ja tämä huomioitaisiin kyseisten henkilöiden osalta myös heidän tehtävänkuvauksessa ja vuosittaisessa kehityskeskustelussa, varsinkin tulevaa kautta suunniteltaessa ja mahdollista osallistumista erilaisiin koulutustilaisuuksiin arvioitaessa.

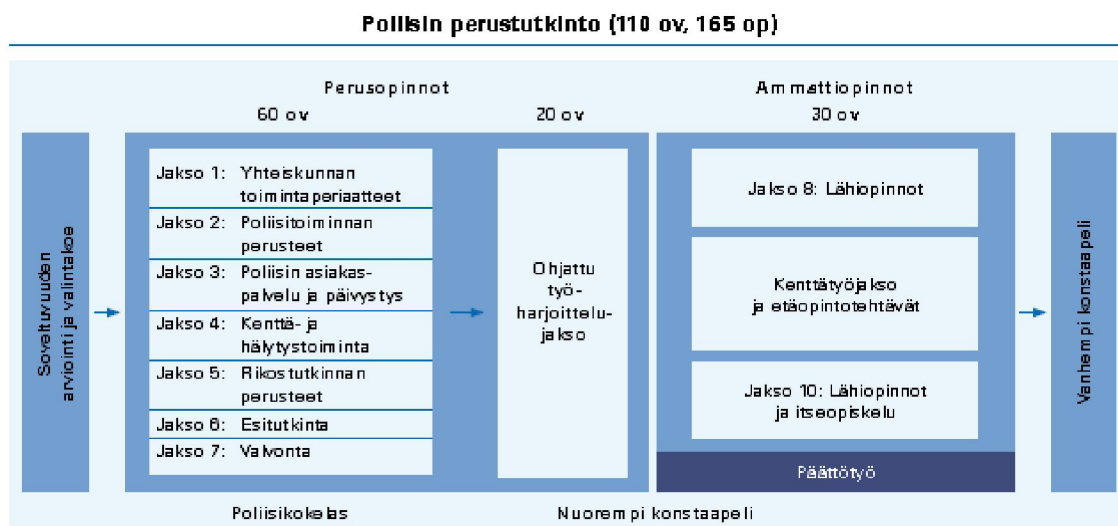
6. POLIISIN ESITUTKINTAOHJEISTUS JA -KOULUTUS

Poliisiammattikorkeakoulu on sisäasiainministeriön alainen oppilaitos, joka vastaa poliisikoulutukseen rekrytoinnista, tutkintoa suorittamaan otettavien opiskelijavalinnoista, poliisin perus- ja jatkotutkinnoista, oppilaitoksessa annettavasta täydennyskoulutuksesta sekä poliisialaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta.⁴⁸

Poliisialan tutkinnot ovat poliisin perustutkinto, poliisialipäällystön tutkinto, poliisipäällystön tutkinto ja maisterin tutkinto. Peruskoulutuksen ja jatkokoulutuksen lisäksi järjestetään täydennyskoulutusta, kuten erikoistumisopintoja. Tulevaisuudessa poliisin koulutusrakennetta kehitetään siten, että se vastaa yleisen koulutusjärjestelmän tutkintorakennetta ja jokainen poliisi suorittaa ammattikorkeakoulututkinnon.⁴⁹

Poliisin perustutkinto muodostuu perusopinnoista ja ammattiopinnoista. Lisäksi opinnot sisältävät kaksi työssäoppimisjaksoa ja päättötyön. Perustutkinnon laajuus on 110 opintoviikkoa (165 opintopistettä). Sen suoritus aika on noin kaksi ja puoli vuotta.

Perustutkinto antaa kelpoisuuden vanhemman konstaapelin, vanhemman rikoskonstaapelin ja etsivän virkaan.⁵⁰

⁴⁸ <http://www.poliisikoulu.fi/poliisi/poliisioppilaitos>

⁴⁹ <http://www.poliisikoulu.fi/poliisi/poliisioppilaitos/koulutus>

⁵⁰ <http://www.poliisikoulu.fi/poliisi/poliisioppilaitos/peruskoulutus>

Sisäasiainministeriö asetti 19.3.2002 hankkeen selvittämään rikostutkinnan tilaa. Hankkeen perustavoitteina oli selvittää rikostutkinnan nykytila, tehdä johtopäätökset tutkinnan kehittämistarpeista ja laatia toimenpidesuositukset aikatauluineen. Rikostutkinnan käsitteeseen sisältyivät tässä hankkeessa rikosten paljastaminen, niiden esitutkinta ja rikoksella aiheutettujen vahinkojen korjaamisen edellytysten turvaaminen sekä rikoshyödyn jäljittäminen ja rikosten syyteharkintaan saattaminen. Hankkeen tarkoituksena oli tuottaa toimenpide-ehdotuksia rikostutkintaan osallistuvien tai vaikuttavien eri viranomaisten toiminnan lopputuloksen näkökulmasta. Erityisesti tuli kiinnittää huomiota hyviksi ja toimiviksi havaittujen toimintatapojen kuvaamiselle, jotta ne olisivat kaikkien poliisin yksiköiden hyödynnettävissä.⁵¹

Selvityshankkeen eräs tavoite oli selvittää, miten poliisikoulutuksessa otetaan huomioon rikostutkinnan edellyttämien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä myös yleisemmin motivoituminen tutkintatehtäviin. Poliisikoulussa annetaan poliisin peruskoulutus yhteensä kahdella perusjaksolla, joihin sisältyy rikostutkintaa käsittelevä jakso. Poliisikoulun mukaan tämä on noin 15 % peruskoulutuksen koko tuntimäärästä. Jaksot keskittyvät teoriaopetukseen, varsinainen käytännön rikostutkintatyö jää opiskeltavaksi pääsääntöisesti harjoittelujakson aikana tai vasta molempien perusjaksojen suorituksen jälkeen työssä oppimisena.⁵²

Rikostutkijoille suoritetun kyselyn ja poliisilaitoskäyntien perusteella poliisin kenttätasolla peruskoulutuksen antamia valmiuksia rikostutkinnan perustyöhön ei pidetä riittävinä. Lisäksi tutkintatehtävistä ei jää peruskoulutuksessa tai siihen sisältyvissä harjoittelu- ja kenttäjaksoissa kovinkaan houkuttelevaa kuvaa.⁵³

⁵¹ Rikostutkinnan tila – selvityshankkeen loppuraportti, Poliisiosaston julkaisu, sisäasiainministeriö johdanto

⁵² sama

⁵³ sama

Tästä seuraa nuorten poliisien hakeutuminen ensisijaisesti järjestyspoliisitehtäviin. Lisäksi tämä vaikuttaa kentällä työskentelevien poliisimiesten toimintaan, koska he eivät välttämättä ota rikostutkinnan alkutoimenpiteitä rikospaikalla riittävästi huomioon. Tilanne todennäköisesti paranisi huomattavasti, mikäli harjoittelujaksojen koulutuksellisten tavoitteiden, sisällön ja toteutuksen suunnitteluun panostettaisiin nykyistä enemmän. Toisaalta poliisin perustutkinnan rikostutkinnan osuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että muilla koulutusjaksoilla annetaan opetusta, joka liittyy rikostutkintaan. Tällaista opetusta on ainakin oikeudellisten aineiden opetus.⁵⁴

Poliisikoulun ilmiottaman mukaan poliisikoulun valintakokeita on nyttemmin muutettu siten, että ne ottavat aikaisempaa paremmin huomioon myöhemmän rikostutkintatyöhön siirtymisen.⁵⁵

Poliisin lisä- ja jatkokoulutus perustuu pääasiassa kurssimuotoiseen opiskeluun. Kurssilta palattuaan poliisimies yleensä haluaa hyödyntää uusia oppeja työpaikalla. Työpaikka ei useinkaan hyväksy muutosta, josta työntekijä on saatu innostumaan. Työpaikan kulttuurin muutosvastarinta saattaa vaikuttaa siihen, että se ei anna mahdollisuutta uusien tietojen ja taitojen soveltamiseen käytännössä. Samanlaisista kokemuksista työharjoittelu- ja kenttäjaksoilta ovat kertoneet poliisikokelaat.⁵⁶

Poliisiorganisaation sisällä tapahtuvassa työkierrossa on poliisilaitoskohtaisia eroja. Sen systemaattinen käyttäminen muun työpaikkakoulutuksen ohella olisi suositeltavaa. Rikostutkijoiden osaamisen tasoon voidaan vaikuttaa yhteistä koulutusta lisäämällä. Kokeneiden rikostutkijoiden osaamista tulisi kehittää esimerkiksi rikostutkijoiden päivillä, joissa heillä olisi mahdollista vertailla esitutkinnan käytännöistä ja tuloksellisuudesta saamiaan kokemuksia. Samoin eri tutkintaa tekevien yksiköiden toiminnan vertailu olisi hyödyllinen tapa levittää hyviä käytäntöjä laajemmalle.⁵⁷

⁵⁴ Rikostutkinnan tila – selvityshankkeen loppuraportti, Poliisiosaston julkaisu, sisäasiainministeriö 2003, s.80 - 81

⁵⁵ sama

⁵⁶ sama

⁵⁷ sama

7. RAJAVARTIOLAITOKSEN ESITUTKINTAOHJEISTUS JA – KOULUTUS

Rajavartiolaitoksen koulutusta koskevat säännökset on määritetty asetuksessa rajavartiolaitoksesta (321/1999). Upseerin tutkinto [sotatieteiden kandidaatti ja maisteri] ja yleisesikuntaupseerin tutkinto suoritetaan puolustusvoimissa. Näihin tutkintoihin johtavaa opetusta voidaan antaa myös raja- ja merivartiokoulussa. Rajavartiolaitoksen opistoupseerin [sotatieteiden kandidaatti] tutkinto suoritetaan raja- ja merivartiokoulussa. Tähän tutkintoon johtavaa opetusta voidaan antaa myös muualla kuin raja- ja merivartiokoulussa.⁵⁸

Raja- ja merivartiokoulussa annettavassa koulutuksessa:

- 1) suoritetaan merivartijan ja rajavartijan virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty peruskurssi sekä ylimerivartijan ja ylijarjavartijan virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty jatkokurssi;
- 2) suoritetaan rajavartiolaitoksen opistoupseerin virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty opistoupseerin tutkinto sekä annetaan tällaiseen virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty jatkokoulutus;
- 3) annetaan upseerin tutkintoon ja yleisesikuntaupseerin tutkintoon johtavaa opetusta sekä upseerin virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädettyä jatkokoulutusta;
- 4) suoritetaan rajavartiokurssi; sekä
- 5) annetaan rajavartiolaitoksen toiminnan vaatimaa täydennys- ja erikoiskoulutusta sekä suoritetaan meripelastustoiminnan johtamiskurssi; tällaista koulutusta voidaan antaa myös rajavartiolaitoksen ulkopuoliselle henkilölle.

Rajavartijan peruskurssilla koulutuksen tavoitteena on, että rajavartija:

- Tietää esitutkinnan kannalta keskeiset rikosoikeuden yleiset opit.
- Tuntee rajavartiolaitoksen tutkintavastuulla olevien rikosten tunnusmerkistön.
- Ymmärtää toimivaltuusjärjestelmän rakenteen ja osaa rajavartiomiehen toimivaltaa ja voimankäyttöä ohjaavat ja sitä rajoittavat normit.
- Tietää esitutkintaan liittyvän keskeisimmän lainsäädännön ja osaa rajavartijan käytettävissä olevat pakkokeinot.

⁵⁸ Asetus rajavartiolaitoksesta, asetus n:o 321/12.3.1999, 9 §

- Rajavartija ymmärtää rajatapahtuman ulottuvuudet ja tuntee niiden valtiosisäisen ja - ulkoisen käsittelyn. Hän osaa suppean esitutinnan, teknisen tutkinnan ja todistajakuulustelun. Rajavartijan peruskurssilla esitutkintakoulutusta on yhteensä 42 tuntia raja- ja merivartiotoiminnan yhteydessä.

Rajavartijan täydennyskurssilla koulutuksen tavoitteena on, että rajavartija:

- Tietää esitutinnan kannalta keskeiset rikosoikeuden yleiset opit.
- Tuntee rajavartiolaitoksen tutkintavastuulla olevien rikosten tunnusmerkistön.
- Ajan tasaistaa tiedon esitutkintaan liittyvästä keskeisimmistä lainsäädännöstä ja pakkokeinoista.

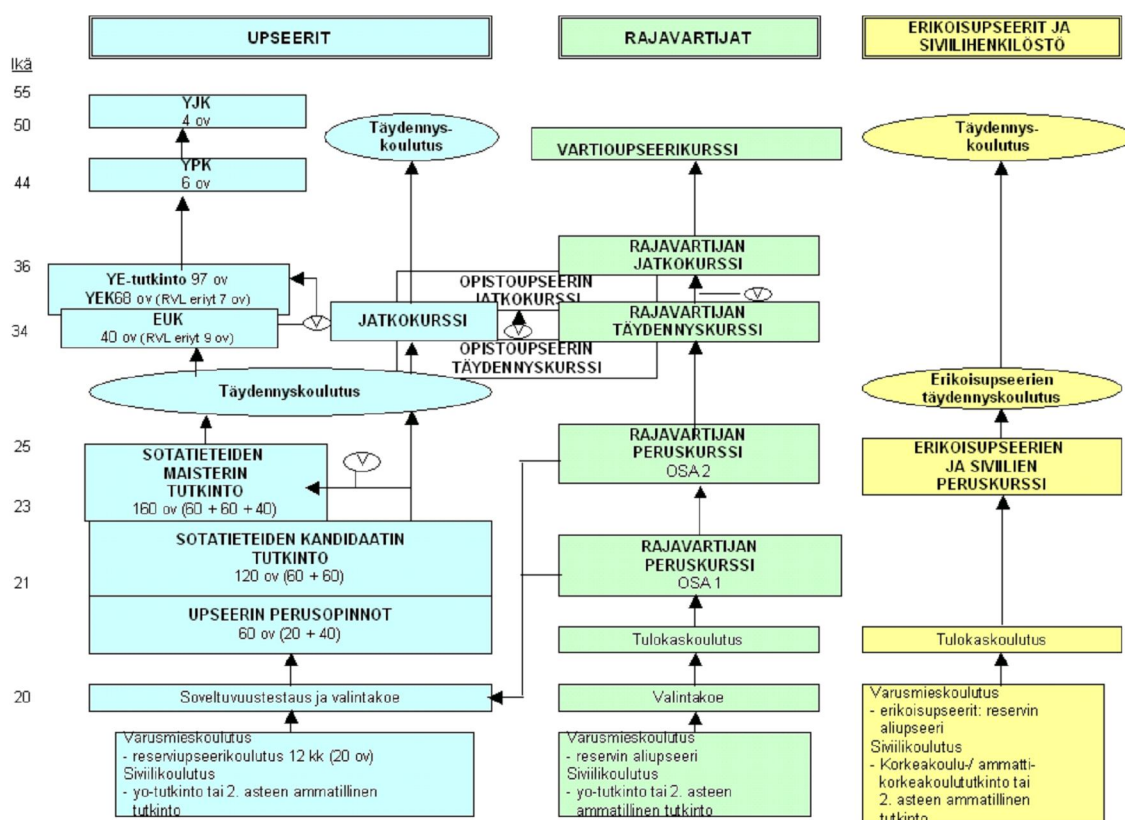
Täydennyskurssilla esitutinnan ja rikosprosessioikeuden koulutusta on opetussuunnitelmassa yhteensä 12 tuntia. Koulutus sisältää seuraavat aihekokonaisuudet: rikosoikeudenkäynnin uudistaminen, esitutkinta ja pakkokeinot, rangaistusvaatimusmenettely, rikesakkomennettely ja huomautusmenettely.

Rajavartijan jatkokurssilla koulutuksen tavoitteena on, että rajavartija kehittää rikosasian esitutkintaan sekä rajatapahtuman ja ulkomaalaisen maahantuloedellytysten tutkintaan liittyviä tietojaan ja taitojaan. Jatkokurssilla esitutkintaopin koulutusta opetussuunnitelmassa on yhteensä 17 tuntia. Koulutus sisältää seuraavat aihekokonaisuudet:

- rajatapahtumien ja rikosasioiden käsittely rajavartiolaitoksessa
- esitutkinta ja pakkokeinot (tapausharjoitukset suppeasta esitutkinnasta)
- rikosasian tuomioistuinkäsittely (sisältää oikeuden istunnon seuraamisen)
- kuulustelijan etiikka ja ominaisuudet sekä kuulustelutilanne (kuulustelutekniikka, - taktiikka ja -psykologia).Kurssi toteutetaan luokkaopetuksena ja itseopiskeluna joihin liittyy harjoituksia.⁵⁹

⁵⁹ Kapt Heikki Kumpulainen tutkimustyö: Esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, s 59 – 60, 2004

RAJAVARTIOLAITOKSEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Lähde: Kapt Heikki Kumpulainen tutkimustyö: Esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, 2004

Kapteeni Heikki Kumpula työssään: esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, 2004, tutki rajavartiolaitoksen oikeudenhoitoon ja esitutkintakoulutukseen liittyviä kysymyksiä.

Tutkimuksella on tarkoitus:

- selvittää mitkä ovat esitutinnan, rikos- ja rikosprosessioikeudellisen käsittelyn järjestelyt tällä hetkellä rajavartiolaitoksessa
- selvittää mikä on voimassa olevassa laissa rajavartiolaitoksesta (320/1999) säädettyjen tehtävien edellyttämä määrä ja laajuus esitutinnan, rikos- ja rikosprosessioikeuden koulutukselle
- selvittää mitkä ovat tämän hetkiset esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutukselle asetetut vaatimustasot (määrä ja laajuus) ja tavoitella sekä korrelointi virantoimituksen kelpoisuusvaatimuksen täyttämiseksi
- selvittää erot poliisin ja rajavartiolaitoksen antaman koulutuksen määrissä ja muodoissa huomioiden kuitenkin tehtävien erot yleisviranomaisena toimivan poliisin

ja erityisviranomaisena toimivan rajavartiolaitoksen välillä

- operaationaalistaa koulutustarve eri tehtäviin koulutettaville rajavartiomiehille raja- ja merivartiokoulun tuottamalla kursseilla
- tuottaa esitys kriittisistä tekijöistä RVL:n koulutuksen kehittämisen tutkimiseksi⁶⁰

Johtopäätöksissä Kapteeni Kumpula toi esille keinoja parantaa esitutkintojen tasoa rajavartiolaitoksessa, sekä tuoda uusia ideoita palkatun henkilöstön koulutuksen kehittämiseksi.

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston suorittamista tarkastuksista laadittujen tarkastuskertomusten perusteella oikeudellisten asioiden käsittelyssä ei hallintoyksiköissä ole havaittavissa suuria ja periaatteellisia puutteita. Yleisesti ottaen tarkastusten kohteina olleet asiat ovat olleet kunnossa ja asianmukaisesti hoidettuja. Sotilaskurinpitomenettelyn osalta todetaan muun muassa vuosien 2001 ja 2002 tarkastuskertomuksissa lähes identtisesti, että sotilaskurinpitomenettelyssä rangaistus ja ojennuskortit on täytetty hyvin ja sotilaskurinpitoasioiden esitutkinta tyydyttävästi.⁶¹

Koulutuksen raportoinnin ja tarkastuskertomusten palautteen perusteella esitutkinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutus on riittävää nykyisen lain rajavartiolaitoksessa mukaisiin tehtäviin ja toimivaltuuksiin nähden. Lakiuudistuksen myötä koulutuksen määrää ei tarvitse muuttaa rajavartijoiden peruskurssin koulutuksessa nykyisen tasoihin suppeisiin esitutkintoihin.⁶²

⁶⁰ Kapt Heikki Kumpulan tutkimustyö: Esitutkinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, s 3, 2004

⁶¹ RVLE:n ak 306/63/2001/10.7.2001 Rangaistus- ja ojennuskorttien tarkastus vuodelta 2001 ja RVLE:n ak 261/63/2003/30.4.2003 Rangaistus- ja ojennuskorttien tarkastus vuodelta 2002

⁶² Kapt Heikki Kumpulan tutkimustyö: Esitutkinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, s 102, 2004

Uuden lain rajavartiolaitoksesta myötä vaativimpien rikosten tutkijavalmiuksiin liittyvää koulutuksen määrää on lisättävä rajavartijan jatkokurssilla ja vartioupseerikurssilla, joissa tutkijatoimintaan erikoistuville tulisi olla oma eriytyvä linja. Tilastotietojen perusteella yksittäiselle rajavartijalle kohdalle sattuvan vaativan rikoksen todennäköisyys on niin pieni, että tutkijakoulutuksen keskittäminen ja eriyttäminen on perusteltua.⁶³

Rajavartijan koulutukseen tulisi sisällyttää vastaava määrä esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutusta kuin poliisin perustutkinnossa. Rikosoikeuden koulutuksessa tulisi kuitenkin opetuksessa keskittyä rajavartiolaitoksen tutkintavastuulle kuuluvien rikosten lainkohtein käsittelyyn. Molemmat toimivat kenttätoiminnassa miehistötehtävissä. Rajavartijan jatkokurssilla ja vartioupseerikurssilla voitaisiin kouluttaa poliisialipäällystön tutkinnon oikeustieteelliset opinnot (4 ov), kenttäjohtaja ja tutkintaryhmän johtaja opinnot (2 ov) ja valinnaisista kuulusteluopin kurssi (2 ov).⁶⁴

Upseerin koulutusohjelmaan (sotatieteiden kandidaatti ja maisteri) tulisi perusteiden hallitsemiseksi sisällyttää vastaava määrä esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutusta kuin poliisin perustutkinnossa ja poliisialipäällystön tutkinnosta vastaava määrä mitä on mainittu edellä vartioupseerikurssin osalta.⁶⁵

8. POHDINTA

8.1 Johtopäätökset

Tutkimuksen pääkysymyksenä on:

Miten kadeteille annettavaa esitutintakoulutusta tulisi kehittää?

⁶³ Kapt Heikki Kumpulan tutkimustyö: Esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, s 102, 2004

⁶⁴ Kapt Heikki Kumpulan tutkimustyö: Esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, s 105, 2004

⁶⁵ sama

Alakysymyksinä on

1. Mitä havaintoja ja ongelmia joukko-osastoissa on havaittu?
2. Miten esitutkintakoulutus on järjestetty poliisissa ja rajavartiolaitoksessa?
3. Mitä ongelmia ko. viranomaiset ovat havainneet omassa koulutuksessaan?
4. Mitä hyväksi ja toimiviksi havaittuja toimintatapamalleja tulisi harkita siirrettäväksi pv:n koulutukseen?
5. Mikä on Bologna prosessin vaikutus kadettien oikeudenhoidon koulutukseen?

Tutkimusongelma jäi kenties hieman liian väljäksi ja laajaksi. Tämä vaikeutti hieman tutkimusprosessin suuntaamista. Tutkimusongelmaan olen pyrkinyt vastaamaan alaluvuissa käsiteltyjen osakokonaisuuksien jälkeen sekä yleisesti johtopäätökset - luvussa.

Tutkimuksen aikana tuli esille, että tutkimuksen alakysymykset poikivat useita alakysymyksiä lisää, joihin vastaaminen poikii lisätutkimuksen kohteita.

Sotilasrikosten esitutkintaa leimaa niiden hieman poikkeuksellinen luonne verrattuna useimpiin muihin esitutkintoja suorittaviin viranomaisiin.

Puolustusvoimista puhuttaessa kurin ja järjestyksen merkitys korostuu huomattavasti. Näin ollen esitutkintojen suorittamisen tulee olla nopeaa ja tehokasta.

Pääosa esitutkintoja suorittavista henkilöistä on normaaleissa sotilasvirassa palvelevia virkamiehiä, joiden pääasiallinen virkatehtävä on puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien huolehtiminen mm. varusmiesten kouluttajina. Päätyönään tutkijoina toimivia henkilöitä on huomattavan vähän suhteessa esitutkintojen määrään. Näin ollen tutkijoiden taso on pääsääntöisesti väistämättä muita viranomaisia heikompi, vaikkakin valtaosa normaaleista joukko-osastoissa suoritettavista esitutkinnoista on hyvin rutiiniluonteisia.

Puolustusvoimissa palvelevien sotilashenkilöiden mielestä esitutkintojen taso on korkeintaan tyydyttävä. Virheet esitutkintojen suorittamisessa on yleisesti tiedostettu myös esitutkintoja tekevien kouluttajahenkilöstön tasolla. Myös kadettien oikeudenhoidon koulutuksessa olevat puutteet on tiedostettu niin kadettien kuin kouluttajien taholta. Oikeudenhoidon koulutusta kadettien peruskoulutuksessa tulisi tarkistaa käytettävien tuntimäärien, ajankohdan ja koulutuksen sisällön osalta.

8.2 Toimenpidesuosituksat

Yhtenä ongelmana on viimeaikaisissa keskusteluissa pidetty puolustusvoimien esitutkintojen puolueellisuutta ja puutteellisuutta. Myös tämä selittyy pääosin edellä mainitusta tutkijan / tutkinnanjohtajan ammattitaidon puutteesta. Usein esitutkintojen suorittaminen koetaan joukko-osastoissa vain muodollisuudeksi joka sitten näkyy tehtävien tärkeyttä ja kiireellisyyttä arvioitaessa. Esitutkintojen viivästymiseen onkin kiinnitetty huomiota niin pääesikunnan oikeudellisen osaston kuin eduskunnan oikeusasiamiehen toimesta.

Päätoimisten tutkijoiden nimeäminen ja käyttö vaativimpien esitutkintojen joukko-osastoissa on mielestäni perusteltua. Selvää kuitenkin on että nykyisillä resursseilla joukko-osastoissa ei ole mahdollista sitoa ketään sotilasvirassa palvelevaa pelkästään eriluontoisiin tutkijatehtäviin. Lähinnä kyseeseen tulisi ainoastaan luonteeltaan vaikeammat ja enemmän ammattitaitoa vaativat tutkinnat. Varsin selvät ja muodolliset tapaukset tulisi kuitenkin edelleen suorittaa yksiköissä kouluttajien toimesta. Tämä myös sitouttaisi yksikön päälliköt ja kouluttajat edelleen olemaan perillä esitutkintojen suorittamiseen liittyvistä oikeudellisista perusteista. Selvää kuitenkin on, että koulutusta varsinkin peruskoulutuksen jälkeen tulisi ehdottomasti lisätä. Vuosittaiset esitutkinnan opetustilaisuudet joukko-osastoissa kaikille esitutkintoja tekeville sotilaille ovat paikallaan.

Asiaan liittyvä lakipohja ja muu ohjeistus muuttuu vuosittain ainakin jollain tasalla. Näiden muutosten saattaminen tietoon ja varsinkin käytännön tasalle on usein vaarassa jäädä joidenkin henkilöiden ulottumattomille. Syy tähän on usein huono tiedonkulku virkatietä pitkin tai se, ettei esitutkintojen lainmukaisen ja oikeudenmukaisen käsittelyn merkitystä ymmärretä.

Pääesikunnan oikeudellisen osaston tulisi jatkossa kiinnittää huomiota entistä enemmän koulutuksen laatuun. Peruskoulutuksessa opetuspaketien sisältöä tulisi tarkistaa vastaamaan enemmän kouluttajan ja tutkijan näkökulmaa. Nykymuodossaan lähestymistapa asiaan on pääosin kurinpitoesimiehen ja tutkinnanjohtajan näkökulmasta. Peruskoulutuksesta valmistuvan sotilaan virkauran ensimmäiset vuodet menee yleensä normaalin varusmiesyksikön kouluttajan tehtävissä toimiessa. Koulutuksessa korostetusti esille tulleet asiat ovat ajankohtaisia yleensä vasta perusyksikön varapäällikkö ja päällikkö tehtävissä.

Normaalisti upseerilta menee valmistumisen jälkeen n 3-5 vuotta, ennen kuin hän toimii kyseisissä tehtävissä. Lisäksi upseerin jatkokoulutuksessa normaaleilla virkaurakursseilla oikeudenhoidollinen koulutus voidaan painottaa enemmän tutkinnanjohtajan ja kurinpitoesimiehen näkökulmaa palvelemaan. Muissa henkilöstöryhmissä tilanne on vielä akuutimpi. Jotkut henkilöt saattavat toimia kouluttajan tehtävissä lähes koko virkauransa.

Usein on esitetty ammatitaidon kehittymisen kannalta korostettu kokemuksen ja virkavuosien merkitystä suhteessa peruskoulutukseen. Oikeudenhoidon perusteiden ja lainmukaisten toimenpiteiden osalta näin ei voi kuitenkaan olla. Totta on, että tutkijana toimiminenkin helpottuu ja esitutkintojen laatu paranee mitä enemmän henkilö niitä tekee.

Ongelma onkin se, että pääosa esitutkinnosta on virkauraltaan nuorien ja kokemattomien henkilöiden tekemiä. Tärkeätä on muistaa seikka, että lainvastaista menettelyä ja laadullisia epäkohtia ei voida perustella kiireellä, kokemattomuudella tai muilla toissijaisilla muotoseikoilla. Tätä epäkohtaa ei mielestäni ole joukko-osastoissa täysin ymmärretty, varsinkaan kouluttajan tehtävissä toimivien osalta.

Koska syyttäjätehtävät on siirretty yleisille syyttäjille, on sotilaslakimiehillä aikaisempaa paremmat mahdollisuudet huolehtia joukko-osastojen esitutkintojen asianmukaisesta käsittelystä. Tämä on vapauttanut sotilaslakimiesten resursseja ohjaamaan ja valvomaan kurinpitoesimiesten ja tutkinnanjohtajien esitutkintatoimenpiteitä.

Peruskoulutuksessa annettavan oikeudenhoidollisen koulutuksen pitäjänä on valitettavan usein ollut myös vailla oikeudellista koulutusta omaavia upseereita, pääosin vain omiin kokemuksiin perusyksikön päällikkönä perustuen. Vaikka päällikön näkökulman tuominen kadeteille tai vastaaville onkin ensiarvoisen tärkeätä, tulisi kuitenkin peruskoulutus olla pääosin oikeudellisen koulutuksen saaneiden ja lisäksi mielellään vielä pedagogisesti pätevien henkilöiden vastuulla.

Pääosin näin onkin, mutta sotilaslakimiesten tai vastaavien osuutta tulisi lisätä peruskoulutuksessa. Oikeusupseerien ja kokeneiden päälliköiden luennot ja opetustapahtumat tulisi kuitenkin olla vain lisänä perusteiden osaamisen jälkeen.

Kurinpitoesimiesten mielestä usein esitutkintojen suorittamista, ja nimenomaan niiden laadullisten ja oikeudellisten muotoseikkojen toteutumisen osalta, on haitannut usein ohjeistuksen hajanaisuus ja sirpaleisuus. Asiaa käsittelevä lakiperusta ja puolustusvoimien pysyväisasiakirja- ja muu ohjeistus on sirpaleista ja hajallaan eri lähteissä.

Puolustusvoimien siirtyessä esikuntajärjestelmästä Hallnet-tietojärjestelmän käyttöön on ongelma korostunut entisestään. Epäkohta olisi poistettavissa pääesikunnan oikeudellisen osaston joukko-osastoihin kurinpitoesimiesten käyttöön toimitettavassa, ja tarpeen mukaan päivitettävällä, kaikki asiaan liittyvän aineiston kattavan cd-rom levykkeen muodossa. Kyseinen levyke olisi ladattavissa henkilön omalle tietokoneelle, mikä helpottaisi aineiston löytymistä ja käsittelyä, sekä vähentäisi esitutkintoihin varsinkin kurinpitoesimiesten käyttämää aikaa ja mahdollistaisi omalta osaltaan resurssien käytön tehokkaasti ydintehtävien suorittamiseen.

Toinen vaihtoehto olisi koulutusportaalin käyttö. Erilaiset oikeudenhoitoon ja esitutkintoihin liittyvät lähteet tulisi olla kaikkien käytettävissä myös työtehtävissä. Lisäksi materiaalia tulisi päivittää lainmuutosten ja ohjeistusten muutosten myötä keskitetysti.

Oikeudenhoidollista koulutusta tulisi lisätä sekä tuntimäärien osalta peruskoulutuksessa, että varsinaisten koulutustapahtumien osalta valmistumisen jälkeen. Joiltain osin käytännön tekeminen ja oppiminen oleellisten ja tärkeiden asioiden osalta on jäänyt liikaa yleisten asioiden ja perusteiden alle. Syyksi tähän on usein todettu ajanpuute ja annetut tuntimäärät.

Oikeudenhoidon koulutuksen tuntimääriä tulisikin lisätä nimenomaan käytännön harjoittelun osalta. Case-tyyppiset harjoitukset ovat paras keino oppia varsinaisen tutkinnan osalta oikeat toimenpiteet. Liiallisista massaluennoista tulisi painopistettä siirtää enemmän käytännön suuntaan. Lakiperusteiden täytyminen esitutkinnoissa ja muu oikeudellinen puoli korostuu ensisijassa tutkinnanjohtajina toimivien päälliköiden toimenpitein.

Erittäin suuri epäkohta on lähes täysin peruskoulutuksessa huomioimatta jätetty esitutkintojen tekninen suorittaminen. Oikeudellisen osaston käytännön ohje esitutkintatilanteiden suorittamiseen on riittämätön tältä osin. Toimenpiteitä ei yleensä harjoitella käytännössä juuri lainkaan. Vuosittaisissa esitutkintojen opetustilaisuuksissa on usein ollut kouluttajina kokeneita ja ammattitaitoisia tutkintaosaston tutkijoita. Usein juuri heidän antama koulutus on koettu tilaisuuden parhaaksi anniksi. Valitettava harva pääsee kuitenkin näihin tilaisuuksiin saamaan koulutusta kyseisestä asiasta.

Koulutuksessa olleiden mukaan nämä perusteet ja tekniikat olisi pitänyt saada jo virkauran alkuvaiheessa eikä jopa 10 vuoden virassaolon jälkeen. Moni puute olisi näin ollen saatu korjattua jo vuosia aikaisemmin ja esitutkintojen laatu olisi myös näin ollen nykyistä selvästi parempi.

Kadettien oikeudenhoidon koulutusta, kuten valitettavan usein myös muiden aineiden osalta, vaikeuttaa koulutettavien puutteellinen tai väärä asennoituminen annettavaan opetukseen. Annettuun koulutukseen ei aina osata suhtautua sen vaativalla vakavuudella. Oikeudenhoidon osalta opetettavat asiat ja aiheet saattavat tuntua seikoilta joiden parissa joudutaan painiskelemaan vasta usean vuoden päästä toimittaessa kouluttajana, ja varsinkin varapäällikön ja päällikön tehtävissä.

Keino tämän epäkohdan poistamiseen olisi paitsi miettiä koulutuksen ajankohdan keskittämistä mahdollisimman lähelle valmistumista, niin myös asenteiden muokkaamista. Koulutuksessa tulisi aikaisempaa enemmän tuoda esille tutkijoiden ja kurinpitoesimiesten oikeudellista asemaa.

Koulutuksessa olisi tärkeää myös tuoda esille edellä mainittujen asioiden lisäksi muuta yksilönsuojaa koskevaa lainsäädäntöä. Vaikka pääosin perusteet esitutkintojen suorittamisen osalta on vähintään välttämällä tasolla, niin muu lainsäädäntö oikeudenhoitoon liittyvissä kysymyksissä on sängen vähäistä.

Usein tätä asiaa ei itse edes ymmärretä koulutuksen aikana. Vasta asioiden kanssa enemmän työskennelleet henkilöt ymmärtäessään oikeudenhoitoon liittyvien asioiden tärkeyden ja merkityksen tiedostavat seikan. Tähänkin asiaan tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota jo peruskoulutuksen aikana. Samalla vaikutetaan myös oikeanlaiseen asennoitumiseen aiheeseen.

8.3 Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu

Kuten aikaisemmin on todettu, niin hallituksen esityksessä (HE 100/2000) Eduskunnalle laeiksi sotilasoikeudenkäyntilain, yleisistä syytäjistä annetun lain 9 §:n ja kurinpitolain muuttamisesta yleisperusteluissa kohdassa ”Sotilasoikeudenhoidon erityispiirteitä” todetaan, että puolustusvoimien esitutkinnan taso on ollut vaihteleva ja usein vaatimaton.

Samoin eduskunnan oikeusasiamies on usein todennut esitutkinnan tason puolustusvoimissa varsin vaatimattomaksi (mm EOA 512/4/90). Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen varuskuntatarkastusten yhteydessä tarkistetaan yleensä myös kurinpitoasiakirjat. Tarkastuksissa on usein kiinnitetty huomiota myös sotilasrikosten esitutkinnoissa tapahtuneisiin puutteisiin ja laiminlyönteihin.

Lähdeaineistona olevaan kyselyyn esitutkinnan opetustilaisuudessa vastasi 23 henkilöä. Vastanneiden tausta vaihteli saapumiseräjohtajasta, toimistoupseerista, oikeusupseerista, osastoupseerista opetusupseeriin. Henkilöstöryhmät vaihtelivat upseerista opistoupseeriin. Kadettikurssin ja peruskurssin lisäksi suurin osa oli saanut myös virkaura-jatkokoulutuksen (esiupseerikurssi, perusyksikön päällikkö-kurssi, pataljoonan komentaja-kurssi, opistoupseerin jatkokurssi / vast).

Virkaikä vaihteli neljästä vuodesta kahdeksaentoista vuoteen. Kokemukset esitutkintojen suorittamisesta vaihtelivat muutamasta useisiin kymmeneen joko tutkinnan suorittajana tai tutkinnan johtajana.

Vaikka kyselyyn vastasi sangen pieni otos, niin vastaajat olivat sangen kattavasti eri puolustushaaroista, maanpuolustusalueilta, eri henkilöstöryhmistä sekä virkauraltaan eri vaiheissa olevia.

Kadeteille suunnattuun kyselyyn vastasi 13 kadettia 93.kadettikurssilta tiedustelu- ja liikuntalinjalta, sekä huoltolinjalta.

Tutkielman kirjoittaja on suorittanut opistoupseerien jatkokurssin henkilöstölinjalla ja saanut sotilasoikeudenhoitoon liittyvät perusteet toimia joukko-osaston oikeusupseerin tehtävässä. Kirjoittaja on ollut oppilaana useissa Pääesikunnan oikeudellisen osaston pitämässä esitutkinnan opetustilaisuuksissa ja lisäksi omaa omakohtaista kokemusta esitutkinnoista tutkijan ominaisuudessa noin 80 – 100 esitutkinnan verran.

Näin ollen tutkielman luotettavuutta tarkasteltaessa voidaan tuloksia pitää sangen luotettavina. Yleisellä tasolla aihe-alueen ongelmat ovat yleisesti tiedostettu sekä pääesikunnan oikeudellisella osastolla että joukko-osastoissa esitutkintoja suorittavien henkilöiden tasalla.

8.4 Tutkimuksen yleistettävyys

Tutkimuksen uskottavuutta voidaan arvioida kolmesta näkökulmasta:

- onko tutkimus luotettava eli reliaabeli (vailla satunnaisia virheitä)
- onko tutkimus pätevä eli validi (vailla systemaattisia virheitä)
- missä määrin tuloksia voidaan yleistää tutkimusasetelman ulkopuolelle (ulkoinen pätevyys).⁶⁶

Tutkimuksessa käytetyt käsitteet on pyritty määrittelemään riittävän tarkasti. Tarkastelussa on pyritty sellaisekseen tarkkuuteen että lakiterminologiaan ja oikeudenhoitoon vihkiytymättömät lukijat saavat riittävän pohjan tarkastella käsitteitä ja tutkimuksen tuloksia.

Teoriatason käsitteet on pyritty avaamaan niin, että niitä on kyetty mittaamaan dokumenttianalyysin ja kyselyiden keinoin.

Kyselyihin varattu otos on kadettien osalta suhteellisen pieni, mutta riittävä kartoittamaan kadettien mielipiteet maanpuolustuskorkeakoulun oikeudenhoidon koulutuksesta. Kadeteilla ei ole juurikaan aikaisempaa kokemusta tutkimusongelmaan liittyvistä kysymyksistä ennen kadettikouluun opiskelemaan tuloa.

⁶⁶ <http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/t/luote.html>

Tältä osin voidaan otoksen olevan sangen homogeeninen. Tosin otantaan liittyvät mahdolliset virheet saattavat vaikuttaa tulosten yleistettävyyteen.

Varsinaisiin kyselyihin liittyvät ongelmat on pyritty huomioimaan tuloksia analysoitaessa. Kysymykset on pyritty muodostamaan niin, ettei kysymysten väärin ymmärtäminen ole mahdollista. Haastateltavien muistin puutteellisuus ei muodosta ongelmaa, koska virassa jo palveleville suunnattu kysymyssarja keskittyy selvittämään heidän jo työelämässään kokemia ongelmia esitutkintojen laadun suhteen, ja kadeteille suoritettu kysely on tehty suhteellisen pian heille annetun koulutuksen jälkeen.

Vastaajan motivaatiota on vaikeata tarkastella. Esitutkinnan opetustilaisuuteen osallistuneille kysely suoritettiin johdetusti osana tilaisuuden ohjelmaa ja kadetit saivat vastata kyselyyn omalla ajallaan.

Tutkija ei ole vaikuttanut annettuihin vastauksiin, koska tutkija itse ei ole ollut läsnä kyselyihin vastattaessa.

Tutkimukseen liittyvät ongelmat ovat eri joukko-osastoissa samansuuntaisia. Oikeusupseerien ammattitaidolla ja aktiivisuudella on suuri merkitys joukko-osastoissa suoritettavien esitutkintojen laatuun. Joukko-osastoissa, joissa oikeusupseeri ja kurinpitoesimiehet säännöllisesti pitävät oikeudenhoidon opetustilaisuuksia vuositarkastusten lisäksi, on esitutkintojen laatu myös parempi.

Vaikka joukko-osastokohtaisia eroja onkin, niin on syytä muistaa että peruskoulutuksessa annettava oikeudenhoidon koulutus on kuitenkin yhteneväistä riippumatta aselajista. Valtaosa esitutkinnoista on nuorten kouluttajien tekemiä. Näin ollen voidaan sanoa että tulokset on yleistettävissä koskemaan eri joukko-osastoja riippumatta puolustushaarasta ja maanpuolustusalueesta.

8.5 Jatkotutkimuksen kohteet

Poliisin ja rajavartiolaitoksen antama tutkijakoulutus on huomattavasti mittavampaa ja perusteellisempaa. Tosin on syytä muistaa että puolustusvoimien esitutkinnoista valtaosa on kuitenkin luonteeltaan hyvin yksinkertaisia ja selviä, eikä niiden tutkintaan käytetä aikaa ja resursseja samassa suhteessa.

Nykyisellään rajavartiolaitoksen ja poliisin yhteistyö on jo sangen suurta esimerkiksi yhteisten tutkijoiden koulustilaisuuksien myötä. Onko olemassa esteitä kouluttaa myös osa puolustusvoimien henkilöstöstä tämän kaltaisissa tilaisuuksissa? Miten hyvin erilaiset koulustilaisuudet palvelevat puolustusvoimien etuja esitutkintojen laadun parantamiseksi?

Tulisi myös selvittää mitä muuta koulutusta puolustusvoimien tarjoaman esitutkintakoulutuksen lisäksi on mahdollisesti tarjolla. Lähinnä tulisi kyseeseen vaativampia esitutkintoja suorittavien henkilöiden koulutus.

Mahdollisesti tulisi pohtia ja verrata myös muiden pohjoismaiden puolustusvoimissa tapahtuvien sotilasrikosten esitutkintaprosesseja. Miten esitutkinnat on niissä maissa suoritettu? Minkälaisia ongelmia niissä maissa on havaittu? Mikä on esitutkintojen laatu?

9. LÄHDELUETTELO

1. JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Virta, Jami, kapteeni, Johtamisen Laitos / Maanpuolustuskorkeakoulu, PowerPoint-näyttöesitys 26.8.2005

2. JULKAISTUT LÄHTEET

PEOIK-OS PAK 02:02.02 Sotilaslakimiehen kurinpitolausunto

PEOIK-OS PAK 02:02.03 Seuraamussuositus

PEOIK-OS PAK 02:03.01 Seuraamusasiakirjat/ohjeet rangaistus- ja ojennuskorttien, sekä kortistojen käytöstä

PEOIK-OS PAK 02:04.01 Seuraamusten täytäntöönpano/Pääsikunnan oikeudellisen osaston hallinnollinen ohje seuraamusten täytäntöönpanosta

PEOIK-OS PAK 03:01 Vahinkoasioiden käsittely puolustusvoimissa 03:01.01

PETURV-OS PAK 4:3 Asiakirjojen luokittelu ja merkinnät luottamuksellisuuden perusteella

PEOIK-OS PAK 02:05 Ohje joukko-osastossa suoritettavasta esitutkinnasta

PEOIK-OS tiedote AD 6071/7.3.2007

Alasuutari, Pertti: Laadullinen tutkimus. 3. painos, Vastapaino, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2001

Asetus esitutkinnasta ja pakkokeinoista (575 / 1988)

Asetus rajavartiolaitoksesta, asetus n:o 321/12.3.1999

Esitutkintalaki (449 / 1987)

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sotilasoikeidenkäyntilain, yleisistä syyttäjistä annetun lain 9 §:n ja sotilaskurinpitolain muuttamisesta (HE 100 / 2000)

Huhtinen, Aki-Mauri (toim.): Sotilasjohtamisen tutkimuksen tieteenfilosofiset perusteet ja menetelmät. Johtamisen laitos, Julkaisusarja 2, Artikkelikokoelmat N:o 9, Hakapaino Oy, 2002

Johtamisen laitoksen sotatieteellisten perustutkintojen pedagoginen käsikirjoitus 2008, MPKK

Lakimies - lehti 2/2006, Kimmo Kiiski

Maanpuolustuskorkeakoulun opinto-opas 2008-2008, Edita Prima Oy, Helsinki 2008

MPKK:n lausunto, KTA 554 / 007, 01.11.2007

Niiniluoto, Ilkka: Johdatus tieteenfilosofiaan: Käsitteen- ja teorianmuodostus. Toinen painos. Kustannusosakeyhtiö Otava. Helsinki 1984

Nikander, Ismo (valikoinut ja suomentanut). Gadamer, Hans-Georg, Hermeneutiikka: Ymmärtäminen tieteissä ja filosofiassa, Vastapaino, Tampere, 2005.

Pääesikunnan oikeudellisen osaston ilmoitus 1994/69.01/2007/AD 12233/23.5.2007

Rikoslaki

Rikostutkinnan tila – selvityshankkeen loppuraportti, Poliisiosaston julkaisu, sisäasiainministeriö 2003

RVLE:n ak 306/63/2001/10.7.2001

Sotilaskurinpitoasetus (969 / 1983)

Sotilaskurinpitolaki (331 / 1983)

Tolvanen Matti: Johdatus kriminaalipolitiikan teoriaan, Joensuun yliopistopaino 2005.

3. OPINNÄYTETYÖT

Kettunen, Juho, kadetti: Yhtenäinen sotilaspitokulttuuri puolustusvoimissa, MPKK, 2008

Kumpula, Heikki, kapteeni: Esitutinnan, rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden koulutustarve rajavartiolaitoksessa, MPKK, 2004

Saareks, Marko, majuri: Rajavartiolaitoksen rooli esitutkintaviranomaisena, MPKK, 2005

Sundberg, Tuula, oikeustieteiden kandidaatti: Yleiset esitutkintaperiaatteet sotilasrikosten esitutkinnassa. Oikeustieteellinen lisensiaattityö. Helsingin Yliopisto 2003.

4. HAASTATTELUT

Erkki Rossi, yliopettaja, poliisiammattikorkeakoulu

5. MUUT LÄHTEET

Anttila, Pirkko, ”Tutkimisen taito ja tiedon hankinta”, saatavilla WWW-muodossa (URL: <http://www.metodix.com/showres.dll/fi/index>)

Haaga - helia ammattikorkeakoulu, Taanila Aki, <http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/t/luote.html>

Kadettikunnan Internet-sivut, www.kadettikunta.fi

Maanpuolustuskorkeakoulun Internet-sivut, www.mpkk.fi

Poliisin Internet-sivut, www.poliisikoulu.fi

Pääesikunnan oikeudellisen osaston kertomus 33/69.05.02/2007/AD 6243/24.4.2007

Pääesikunnan oikeudellisen osaston kertomus 1994/69.01/2007/AD 12233/23.5.2007

10. LYHENNELUETTELO

A	Asetus
EOA	Eduskunnan oikeusasiamies
ETA	Asetus esitutkinnasta ja pakkokeinoista (575/1988)
ETL	Esitutkintalaki (449/1987)
HE	Hallituksen esitys
JulkL	Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
KieliL	Kielilaki (423/2003)
L	Laki
OK	Oikeudenkäymiskaari (/1734 muutettu mm. 571/1948)
PE	Pääesikunta
PEoik-os	Pääesikunnan oikeudellinen osasto
PerustusL	Suomen perustuslaki (731/1999)
PoliisiL	Poliisilaki 7.4.1995/493
PVA	Asetus puolustusvoimista 20.7.1992 / 667
PKL	Pakkokeinolaki (450/1987)
RL	Rikoslaki (/1889 muutettu mm. 563/1998)
SKA	Sotilaskurinpitoasetus (969/1983)
SKL	Sotilaskurinpitolaki (331/1983)
SOA	Sotilasoikeudenkäyntiasetus (964/1983)
SOL	Sotilasoikeudenkäyntilaki (326/1983)

11. LIITELUETTELO

- Liite 1 Kysely: esitutkinnan opetustilaisuus, 29.8.2007
- Liite 2 Kysely: 93.kadettikurssi, tiedustelu- ja liikuntalinja, huoltolinja, vko 50, 2008

Kadetti Vesa Kynsijärven tutkielman

LIITE 1

ESITUTKINNAN OPETUSTILAISUUS 29.8.2007

Nimi: _____

Joukko-osasto: _____

Tehtävä: _____

Henkilöstöryhmä: _____

Mikä on peruskoulutuksesi (kadettikurssi peruskurssi, jokin muu)

Millaista virkaurakursseihin liittyvää jatkokoulutusta olet saanut (esiupseerikurssi, jatkokurssi, jokin muu)?

Minkälainen on kokemuksesi esitutkintojen osalta?

Tulisiko oikeudenhoidollista koulutusta mielestäsi lisätä kantahenkilökunnan koulutuksessa?
Miten?

Vastaako saamasi oikeudenhoidollinen koulutus mielestäsi hyvin työtehtävissä esille tulleita haasteita?

Oletko osallistunut muihin puolustusvoimien tarjoamiin oikeudenhoitoon / esitutkintojen suorittamiseen liittyviin opetustilaisuuksiin? Mihin?

Oletko osallistunut puolustusvoimien ulkopuolisiin koulutustilaisuuksiin joissa olisi käsitelty esitutkinnan suorittamista? Mihin?

Mikä on mielestäsi oikeusupseerin rooli joukko-osastoissa tapahtuvien esitutkintojen laadun suhteen?

Mikä on mielestäsi joukko-osaston komentajan / vast. rooli?

Onko joukko-osastossasi / vast. järjestetty omaa esitutkintakoulutusta? Minkälaista?

Minkälaisia ongelmia olet itse työssäsi kohdannut esitutkintojen suorittamisen osalta?

Miten puolustusvoimien oikeudenhoidollista koulutusta yleensäkin tulisi mielestäsi tehostaa?

Mikä on mielipiteesi tämäntyyppisistä esitutkinnan opetustilaisuuksista?

Mitä tätä tilaisuutta voisi mielestäsi kehittää?

Mikä on mielipiteesi joukko-osastoissa suoritettavaa esitutkintaa koskevasta PEOIKOS:n PAK- ja muusta PV:n ohjeistuksesta?

Mikä on oma mielipiteesi joukko-osastoissa suoritettavien esitutkintojen tasosta?

Vapaa sana

Kadetti Vesa Kynsijärven tutkielman

LIITE 2

Nimi: _____

Linja: _____

Millainen on tähänastinen kadettikoulussa saamasi oikeudenhoidon- ja esitutkintakoulutuksesi? Kuvaile opetuksen sisältö omin sanoin.

Mikä koulutuksessa oli mielestäsi hyvää?

Mikä koulutuksessa oli mielestäsi hyvää?

Missä oli mielestäsi kehitettävää?

Oliko teoria ja käytännön harjoittelu mielestäsi oikeassa suhteessa?

Olivatko tuntimäärät mielestäsi riittävät aiheen käsittelyyn?

Miten arvioisit luennoitsijoiden / kouluttajien ammattitaitoa?

Kiinnitettiinkö opetuksessa mielestäsi huomio olennaisiin asioihin?

Tulisiko oikeudenhoidollista koulutusta mielestäsi lisätä kantahenkilökunnan koulutuksessa?
Miten?

Miten arvioisit itse saamasi oikeudenhoidollinen koulutuksen vastaavan työtehtävissä esille tuleviin haasteisiin?

Oletko osallistunut muihin puolustusvoimien tarjoamiin oikeudenhoitoon / esitutkintojen suorittamiseen liittyviin opetustilaisuuksiin? Mihin?

Oletko osallistunut puolustusvoimien ulkopuolisiin koulutustilaisuuksiin joissa olisi käsitelty esitutkinnan suorittamista? Mihin?

Mikä on mielestäsi oikeusupseerin rooli joukko-osastoissa tapahtuvien esitutkintojen laadun suhteen?

Mikä on mielestäsi joukko-osaston komentajan / vast. rooli?

Onko joukko-osastossasi / vast. järjestetty omaa esitutkintakoulutusta? Minkälaista?

Miten kadettien ja yleensäkin puolustusvoimien oikeudenhoidollista koulutusta tulisi mielestäsi tehostaa?
